

LOVEC 1985 9

glasilo Lovski zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXVIII, št. 9
september–kimavec 1985

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrnič«
v Ljubljani.
Poština je plačana pri pošti 61102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič
Odgovorni urednik Boris Leskovic

Ada Bitenc, Lojze Černe, Branko Galjot,
Jelo Gašperšič, Ivan Nečemar, Mitja Rebec,
Konrad Sajdl in Bojan Vomer

Lektor in korektor Sončka Lorenci

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku leta,
v januarju.

Ta številka je izšla v 23 000 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih druženj
po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana tudi
naročnina za glasilo Lovec za leto 1985, je
1242 din (od tega za glasilo Lovec 600 din).

Za druge naročnike

je letna naročnina 1000 din
za inozemstvo 2100 din
izvod revije stane 100 din

Naročnino je treba plačati vnaprej na žiro
račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 – p. p. 505,
61001 Ljubljana.
Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 240 din, od 15 do 25 besed
400 din, od 25 do 30 besed 600 din.
Za vsako nadaljnjo besedo 20 din.
Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun.

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE

Janez Černač	242	Dober gospodar načrtuje svoje delo
Izvršni odbor LZS	245	Temeljni cilji varstva in gojitve divjadi v SR Sloveniji v obdobju 1986–1990
France Cvenkel – Italo Pečarič	247	75 let organiziranega lovstva v Slovenski Istri in 12. srečanje lovskih pevskih zborov ter rogistov
Feri Poredoš	252	Prvenstvo LZS v lovskem strelstvu za leto 1985
Valter Dvoršek	254	Novi krogelni naboji
Pavel Hell–Blaž Krže	257	Gospodarjenje z risom v ČSSR
Konrad Sajdl	259	Damjeki v Posavju
Franc Šetinc	262	V tišini gozdov
Po lovskem svetu	263	
Lovska organizacija	264	Štirideset let dela LD Toško čelo – L. P.
	265	O tradicionalnih družabnih prireditvah LD Mlajtinci – F. Poredoš
Jubilanti	266	Anton Vesel
Literatura	267	75-letnica lovstva v Slovenski Istri – Fr. Cvenkel
V spomin	268	Marko Pukšič
Lovska kinologija	269	S seje Kinološke zveze Slovenije – B. Skumavc

SLIKA NA NASLOVNICI:

Polha v duplu votlega topola

Foto Janez Konečnik – Diana

SLIKE NA 2. STRANI OVITKA:

PRAZNOVANJE 75-LETNICE LOVSTVA V SLOVENSKI ISTRI IN 12. SREČANJE LOVSKIH PEVSKIH ZBOROV IN ROGISTOV

(Članek o obeh prireditvah na strani 247)

1. *Livij Jakomin, predsednik skupščine obalne skupnosti Koper in predsednik komisije za vzgojo in propagando pri ZLD Koper, med govorom na trgu v Dekanih*
2. *Začetek 12. srečanja v Dekanih so z mogočnimi zvoki iz rogov naznanili združeni rogisti, pod vodstvom Jožeta Grleca iz Prekmurja*
3. *Italo Pečarič, član predsedstva slavnostne skupščine, izroča priznanje ZLD Koper dolgoletnemu funkcionarju LZ Slovenije Ivetu Krevsu, ki je desetletja uspešno sodeloval s koprsko zvezo*
4. *Starosta Srečko Pečarič, član Lovskega in strelskega društva za Istro od leta 1914 in dolgoletni tajnik koprške zveze, je predlagal postavitve častnega spominskega obeležja Josipu Valentiču*
5. *LPZ Doberdob sestavljajo slovenski lovci iz zamejstva; v Dekanih so na tovrstnem srečanju nastopili tretjič*
6. *Nastop združenih lovskih pevskih zborov v Dekanih*
7. *Enzo Giovannini, predsednik Tržaške lovske federacije, pozdravlja skupščino*
8. *Prijetna osvežitev je bil nastop mladih Belokrajinskih rogistov, pod vodstvom Braneta Podgornika*

Dober gospodar načrtuje svoje delo

– naloge in priložnosti lovskih organizacij v naslednjem srednjeročnem obdobju

mag. Janez Černač, republiški lovski inšpektor

Plansko obdobje 1986–1990 je pred nami. Že letos pa bi morali imeti izdelane in sprejete take planske akte, ki zagotavljajo usklajene razmere v naravnem okolju in optimalno izrabljene vse naravne danosti našega prostora. Letos si bomo torej zastavili tudi naloge pri urejanju odnosov med kmetijstvom in lovstvom ter med gozdarstvom in lovstvom, seveda pa s tem tudi in predvsem naloge vseh teh dejavnosti, ki v pretežni meri sooblikujejo naravno okolje. Naloge so že ozko strokovno izredno zahtevne, kaj šele, če jih moramo soočiti in uskladiti z drugimi uporabniki prostora. Zato je primerno, da se ponovno spomnimo na to, kaj moramo opraviti, ob tem pa tudi oceniti, ali to sploh zmoremo pri sedanjih organiziranosti.

Analiza izvajanja zakona je v celoti sprejeta

Aprilski številki glasila Lovec je bila priložena analiza izvajanja zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki jo je pripravil izvršni svet skupščine SR Slovenije. V Poročevalcu skupščine SRS pa je bila ta analiza objavljena v 7. številki že 26. februarja letos. Seja skupščine SR Slovenije, na kateri so obravnavali to analizo 17. aprila letos, je bila skoraj v celoti posvečena kmetijstvu in gozdarstvu. Najvišji republiški organ je analizo obravnaval in jo v celoti sprejel. Na podlagi ugotovitev analize so sprejeta priporočila in sklepi, iz katerih izhajajo obsežne naloge, predvsem lovcev pa tudi kmetijskih in gozdarskih organizacij ter družbenopolitičnih skupnosti.

Z vsebino analize, z ugotovitvami, priporočili in sklepi so seznanjeni vsi najpomembnejši udeleženci urejanja odnosov med kmetijstvom in lovstvom ter med gozdarstvom in lovstvom. Saj so že pri izdelavi analize sodelovale vse za to področje najbolj zainteresirane republiške organizacije, kot so Zadruga zveza Slovenije, SIS za gozdarstvo Slovenije, Lovska zveza Slovenije ter Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije.

Na pobudo Zadruge zveze Slovenije so bili v času od 23. aprila do 16. maja

letos organizirani pogovori ob analizi izvajanja zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, in sicer v vseh osemnajstih lovskogojitvenih območjih. Na te pogovore so bili povabljeni predstavniki lovstva, gozdarstva in kmetijstva ter občin v območju. Na vseh pogovorih so bili navzoči tudi predstavniki Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zadruge zveze Slovenije in Lovske zveze Slovenije. V lovskogojitvenih območjih, v katerih so gojitvena lovišča in zavodi za gojitev divjadi, pa so bili navzoči tudi predstavniki teh lovišč in Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije. Namen pogovorov je bil ugotoviti posebnosti v posameznem območju, predvsem pa pospešiti delovanje lovskogojitvenih območij in s tem uresničevanje vsebine družbenih dogovorov, ki so ponekod že nekaj let sprejeti, drugod pa so jih, zaradi nove razmejitve območij, sprejemali šele v zadnjem letu.

V analizi izvajanja zakona je namreč ugotovitev, da se zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč v pretežni meri dobro izvaja. Navedene so naloge, ki jih lovske organizacije uspešno in zelo dobro opravljajo. V nasprotju s tem pa je neuspešno širše družbeno dogovarjanje in usklajevanje interesov lovskih organizacij z drugimi uporabniki naravnega prostora v območju glede zagotovitve skladnejšega razvoja gospodarjenja z divjadjo ter zagotovitve družbenega vpliva na gospodarjenje z divjadjo in okoljem. Na tem področju večina lovskih organizacij ni izrabila možnosti in ne opravila nalog, ki jih za to področje določa zakon. Premalo interesa so pri tem pokazale tudi organizacije s področja kmetijstva, gozdarstva, krajevne skupnosti in občine.

Bistvene novosti sedanjega zakona nismo uveljavili

Taka ugotovitev je še posebej zaskrbljujoča, če upoštevamo, da je ravno sodelovanje kmetijcev in gozdarjev ter lovcev pri varstvu in gojitvi divjadi ter pri varstvu in negi krajine bistvena novost sedanjega zakona, ki je bil

sprejet že leta 1976. Tak pristop pri reševanju dinamičnih sprememb in nasprotnih interesov v prostoru je strokovno globoko utemeljen z zakonitostmi okolja ter z optimalno izrabo naravnega okolja. V svetovnem merilu je tako zasnovan zakon izredno napreden, saj je po takem modelu le optimalna vsota vseh donosov v krajini tisto, k čemur težimo pri načrtovanju in pri gospodarjenju, ne pa maksimalni donosi posameznih dejavnosti:

– v lovstvu je to največja številčnost divjadi;

– v gozdarstvu najvišji donosi lesa;

– v kmetijstvu največji hektar. donosi.

Uresničevanje teh določb zakona zahteva tudi in predvsem spremenjeno miselnost vseh udeležencev, ki upravljajo s prostorom in o teh zadevah tudi vsak dan odločajo. Za spremembe na tem področju je torej potrebna ekološka osveščenost, za kar pa navadno takoj dodamo, da je to dolgotrajen proces. Žal pa je slabšanje okolja zelo hiter proces, ravno zato in predvsem zato, ker dopuščamo počasen proces pri osveščanju in s tem pri odnosu do okolja. Pri tem pa imajo svoj delež tudi lovci v odnosu do lovskogojitvenih območij. V osmih letih so lovske organizacije porabile največ energije za razmejitve območij, trenutno pa terja največ naporov dogovarjanje, kje bodo sedeži nekaterih območij. Dejstvo je, da se v lovskogojitvenih območjih lovci ukvarjajo predvsem sami s seboj in s svojimi ožjimi strokovnimi ter organizacijskimi problemi. Čas pa teče...

Za tako zahtevne naloge nismo primerno organizirani

Prostovoljno delo velja že od nekdaj v našem lovstvu za najvišjo zaobljubo in dosežek lovske organizacije. To je za nekatere naloge gotovo najboljša rešitev, nikakor pa ne za vse. To so ponovno potrdile tudi razprave po lovskogojitvenih območjih. Ravno pri usklajevanju odnosov lovstva s kmetijstvom in z gozdarstvom amaterizem popolnoma odpove.

Zanimivo in spodbudno je bilo zagotavljanje predstavnikov kmetijstva, gozdarstva in lovstva na vseh razpravah,

Foto H. Robl

da so za usklajene razmere v okolju in da je nujno usklajevanje v območju. Končno so taka stališča tudi podpisana s sprejemom družbenih dogovorov v lovskogojitvenem območju. Izakazalo pa se je, da nekako ne vedo, kako ta napredna načela, ki so jih vsi že sprejeli, uresničiti v območju. Zato smo povsod razložili, kakšne so poti, da to dosežemo. Potrebno je predvsem usklajeno načrtovanje vseh treh dejavnosti v prostoru, to je kmetijstva, gozdarstva in lovstva, ter seveda nato realizacija tako načrtovanih del in posegov v prostoru. S kmetijci in gozdarji smo na teh delovnih pogovorih ponovno preverili in ugotovili njihovo pripravljenost, da bodo v svoje planske dokumente vnašali tudi naloge za varstvo in gojitev divjadi ter za varstvo in nego krajine. To pa so predvsem prednostne površine za poljsko divjad na melioriranih kmetijskih površinah ter prednostne površine za divjad v gozdovih (pasišča, grmišča, stanišča, rastišča divjega petelina, mirne cone, brlogi . . .). Seveda pa mora biti ves naraven prostor obravnavan s stališča varstva okolja.

Načrtovalci melioracij kmetijskih površin so navadno tehnično izobraženi (gradbeni inženirji), gozdnogospodarske načrte pa izdelujejo gozdarski inženirji, ki navadno niso lovci. Zato smo povsod postavili upravičeno zahtevo, da morajo pri načrtovanju prednostnih površin za divjad sodelovati lovci oziroma morajo v prvi fazi dela lovci predlagati take površine, te morajo biti natančno določene v prostoru, opredeljene pa morajo biti tudi režimi gospodarjenja na teh površinah glede na funkcijo, ki jo bodo imele. To pa je seveda zahtevno profesionalno delo, za kar pa lovske organizacije niso primerno organizirane. Sodelovanje pri projektiranju funkcij v prostoru je lahko le v rednem delovnem času, opravljajo pa jo lahko le visoko usposobljeni delavci s področja lovstva. Idealno pa bi seveda bilo, če bi bili taki lovci po osnovni izobrazbi kmetijci za kmetijski prostor, gozdarji pa za sodelovanje pri gozdnogospodarskem načrtovanju. Upam si trditi, da dokler ne bo takega sodelovanja že pri načrtovanju v naravnem prostoru, usklajevanja ne bo, torej

tudi ne usklajenosti! Pri tem pa bo najkrajši konec potegnila ravno divjad in s tem lovstvo, saj vidijo vsi ostali usklajevanje le v odstrelu divjadi. Toda, če bomo šli to pot usklajevanja, pri tem pa ne bomo ničesar odločilnega naredili za ohranjanje in izboljševanje naravnega okolja, bomo kaj kmalu odstrelili vso divjad, pa razmere v naravnem okolju še vedno ne bodo ugodne, ker se nezadržno slabšajo. Značilno za delovne pogovore v območju je bilo namreč tudi to, da so se pogovori začeli najpogosteje z zahtevami po redukcijah odstrela. Šele po utemeljitvah na podlagi strokovnih izhodišč o ravnanju z okoljem in s tem z divjadjo so se pogovori obrnili v pravo smer. Zakonske določbe nalagajo lovcem, družbeni dogovori po območjih pa tudi kmetijcem in gozdarjem ter drugim tako zahtevna naloge, da jih samo s prostovoljnimi delom zunaj rednega delovnega časa in ob sedanji organiziranosti ne zmorejo. Torej se moramo kar se da hitro primerno organizirati, če hoče biti lovstvo enakopraven partner pri načrtovanju izrabe naravnega pro-

stora. Menim, da je to absolutno prednostna naloga Lovske zveze Slovenije in Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije. V primeru, da se ne moremo ali nočemo organizirati za te zahtevne naloge, pa si mora slovensko lovstvo močno znižati ambicije pri ohranjanju in izboljševanju naravnega okolja, ki je pogoj za ohranitev in gojitev divjadi. Taka vrnitev v ozke strokovne in organizacijske probleme lovstva bi pomenila umik od bistvenih nalog varstva in gojitve divjadi. Kolesa zgodovine ne kaže obračati nazaj, zato ne sme in ne more biti dvoma o tem, kaj so naše naloge. Zato je takoj potrebno zagotoviti:

– reorganizacijo zvez lovskih družen v odnosu do lovskogojitvenih območij;

– izdelavo strokovnih predlogov pri melioracijah kmetijskih površin in pri gozdnogospodarskih načrtih. Nosilec funkcij v tistih zvezah lovskih družen, ki že vrsto let ovirajo nujno reorganizacijo za naloge območij, nihče v lovski organizaciji ne pokliče na odgovornost, pa še naprej ostajajo na najbolj odgovornih in tudi častnih položajih. Naj ob tem opozorim na absurd, da člane lovskih družen pogosto strogo kaznujejo že zaradi napak pri odstrelu posamezne glave trofejne divjadi. Ob tem pa nihče ne obravnava in ne pokliče na odgovornost nosilce funkcij, ki so bili že nekaj let zadoženi za uresničevanje zadev posebnega družbenega pomena, ki odločujoče vplivajo na varstvo in gojitev vse divjadi v določenem

lovskogojitvenem območju. Nujne so torej kadrovske zamenjave.

Za izdelavo strokovnih podlag za načrtovanje pa je seveda mogočih več rešitev:

– povečanje števila strokovnih delavcev na Lovski zvezi Slovenije, ali pridobitev usposobljenih strokovnih delavcev za lovskogojitvena območja;

– sofinancirati strokovne naloge pri projektivnih organizacijah, ki bi se specializirale tudi za to področje;

– sodelovanje z regionalnimi zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Za profesionalno izdelavo strokovnih podlag za načrtovanje in za realizacijo tega je tudi dovolj sredstev, ki jih pridobijo lovske organizacije pri gospodarje-

Temeljni cilji varstva in gojitve divjadi

Konec leta 1985 se izteka srednjeročno obdobje 1981–1985, z letom 1986 se začne novo srednjeročno obdobje, za katerega morajo biti za vsa lovišča izdelani lovskogospodarski načrti.

Lovskogospodarski načrti za srednjeročno obdobje 1986–1990 bodo izhajali iz temeljne ustavne opredelitve, po kateri je divjad naravna dobrina splošnega družbenega pomena. Družbeni interes nad to dobrino bo potekal z uresničevanjem zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki ukrepe za dolgoročno ohranitev divjadi opredeljuje kot dejavnost posebnega družbenega pomena. Ta dejavnost se bo potrjevala z ukrepi dolgoročnosti in trajnosti varovanja življenjskega prostora in divjadi, ki je pogojno obnovljiva dobrina le v ustrezno ohranjenem okolju.

Lovske organizacije bodo izvajale in aktivno podpirale tiste dejavnosti, ki pomenijo neposredno ohranjanje in izboljševanje naravnih odnosov in temu predpogoju podredile tudi lastne programe varstva in gojitve divjadi. Procesi usklajevanja interesov lovstva bodo izhajali iz družbene enakovrednosti s sorodnimi dejavnostmi v naravnem prostoru, zlasti gozdarstvom in kmetijstvom. Osnovni namen in cilj usklajenih interesov je trajnost doseganja optimalne usklajenosti med bioekološkimi in ekonomskimi vidiki izkoriščanja naravnih danosti in upravljanja z njimi.

Taka usmeritev se bo potrjevala tudi z nadaljnjim podružbljanjem lovstva in v krepitvi skrbi in odgovornosti za divjad kot neločljivega dela narave in naše naravne dediščine.

Začetni procesi delovanja lovskogojitvenih območij se bodo utrjevali z vidika uresničevanja svojih temeljnih družbenih funkcij. S tem bo doseženo tudi sistematično reševanje vse številnejših, z dogajanjem v naravnem prostoru pogojenih problemov.

Podlage za izdelavo lovskogospodarskega načrta so naslednje:

– analiza izvajanja lovskogospodarskega načrta za obdobje 1981–1985 (spremembe v značaju lovišča, stopnja doseganja ciljev v tem obdobju, ocena vzrokov za odstopanja od ciljev);

– obveznosti iz družbenega dogovora v LG območju (poudarek na izbiri in številčnosti vrst, kazalci spremljanja usklajenosti divjadi z življenjskimi razmerami, obveznosti udeležencev družbenega dogovora glede ohranjanja in izboljševanja življenjskih razmer);

– samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji v obdobju 1986–1990;

– samoupravni sporazumi o preprečevanju škod od divjadi in na divjadi (člen 69. zakona);

– strokovne osnove, sprejete za usklajeno načrtovanje v LG območju.

Pri izdelavi in sprejemanju lovskogospodarskih načrtov je treba opraviti usklajevanje z interesi in načrti kmetijstva in gozdarstva. Zlasti pa je važno, da se v načrte vgrajujejo tudi obveznosti gozdarstvih in kmetijskih organizacij ter drugih uporabnikov naravnega prostora z vidika zagotavljanja življenjskih razmer za divjad.

Sočasnost tega interesa mora biti zagotovljena tudi z neposrednim sodelovanjem lovskih organizacij pri oblikovanju gozdnogospodarskih načrtov in načrtov razvoja kmetijstva. To hkrati pomeni tudi neposredno uresničevanje obveznosti teh dejavnosti iz družbenega dogovora, pa tudi širšega družbenega interesa za ohranjanje naravnih razmer.

Vsebina lovskogospodarskih načrtov je opredeljena z določili zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč ter pravilnika o lovskogospodarskih načrtih, ki je izdan na podlagi navedenega zakona. Na tej podlagi je Lovska zveza Slovenije založila obrazce za izdelavo teh načrtov, ki vsebujejo najpomembnejše elemente iz pravilnika o njihovi izdelavi. Vsebina lovskogospodarskih načrtov izhaja predvsem iz naslednjih usmeritev:

– z ustreznimi varstvenimi in gojitvenimi ukrepi bodo zagotovljeni pogoji za ohranitev velikih zveri, kot so medved, ris in volk. Ta usmeritev bo izvajana tudi v sodelovanju s hrvaškim lovstvom pa tudi z ustreznim deležem raziskovalnega dela in uporabo njegovih izsledkov v praksi;

– številčnost rastlinojedih vrst parkljuste divjadi bo uravnavana v odvisnosti od naravnih možnosti in z upoštevanjem merljivih kazalcev stopnje usklajenosti divjadi z življenjskimi razmerami. Poseben pomen bo veljal izvajanju preventivnih ukrepov, kar naj bi preprečevalo možnosti pojavov večje neusklajenosti z interesi kmetijstva in gozdarstva. Od navedenih dejavnosti pa bo tudi lovstvo zahtevalo potrebno spoštovanje življenjskih potreb in zahtev divjadi;

– opravljene bodo aktivnosti za ohranjanje naravnih življenjskih razmer za malo divjad, hkrati pa v okviru strokovnih osnov v LG območjih opredeljene tudi aktivnosti za izboljševanje naravnih življenjskih razmer;

nju z lovišči. Razen primerne organiziranosti so torej izpolnjeni vsi pogoji za usklajeno načrtovanje, ki je osnovni pogoj za usklajevanje odnosov lovstva s kmetijstvom in gozdarstvom. Tako načrtovanje pa bi bilo tudi zagotovilo, da bodo sredstva iz lovišča racionalno porabljena. Šele tako načrtovane naloge naj usmerjajo energijo dvaindvajset tisoč lovcev pri prostovoljnem delu v lovišču!

Letos trasiramo naše delo za naslednjih pet let

Letošnje leto je zadnje leto srednjeročnega planskega obdobja 1981–1985. Zato je letošnje leto tudi leto načrtovanja v vsej naši družbi za naslednje

srednjeročno obdobje 1986–1990, pa tja do leta 2000. Zato smo dali na delovnih pogovorih velik poudarek ravno priložnostim in obveznostim pri načrtovanju in s tem začrtanim odnosom med lovstvom in kmetijstvom ter gozdarstvom za naslednjih pet let:

1. V letošnjem letu morajo vse lovške organizacije v SR Sloveniji izdelati, sprejeti in predložiti občinam v potrjevanje lovskogospodarske načrte za obdobje 1986–1990.

2. Melioracije kmetijskih zemljišč se v letošnjem letu načrtujejo za obdobje 1986–1990, pripravljen pa je pregled predvidenih melioracij kmetijskih zemljišč do leta 2000.

3. V letošnjem letu so bili izdelani in so v fazi potrjevanja gozdnogospodarski načrti območij.

4. Znotraj gozdnogospodarskih območij se vsako leto obnovi določeno število načrtov za posamezne gozdnogospodarske enote. Ti načrti veljajo za dobo desetih let. V teh načrtih bi morale biti prostorsko opredeljene vse prednostne površine za divjad v gozdu (oddelek, odsek) in predpisan režim gospodarjenja na teh površinah.

5. V letošnjem letu se sprejemajo družbeni načrti občin, ki vsebujejo tudi prostorski del načrta.

Na pogovorih smo ugotovili, da so lovske organizacije letos samo v izjem-

v SR Sloveniji v obdobju 1986–1990

– ukrepi za ohranjanje male divjadi bodo podrejeni ciljem naravne gojitve;

– pospešena in razširjena bodo prizadevanja za podružbljanje tistih nalog udeležencev družbenega dogovora, ki v največji meri vplivajo na življenjske razmere divjadi. Skrb in odgovornost za divjad s tem postaja tudi odgovornost za ohranjanje celovitosti narave;

– posebna skrb in odgovornost bosta veljali redkim in ogroženim živalskim vrstam, pri tem pa bodo aktivirani tudi vsi subjektivni družbeni dejavniki, ki lahko posredno ali neposredno prispevajo k ohranjanju življenjskih razmer navedenih vrst.

Lovskogospodarski načrt izdelava in sprejme lovška organizacija, ki upravlja lovišče. V pripravah, oblikovanju in sprejemanju lovskogospodarskih načrtov mora biti zagotovljeno sodelovanje vseh članov, kar poleg demokratičnosti postopka zagotavlja tudi ustrezno strokovnost. Tako sprejet lovskogospodarski načrt se predloži v potrjevanje pristojni občinski skupščini. Lovskogospodarski načrt postane veljaven, ko ga potrdi pristojna občinska skupščina. Občinske skupščine bodo pri potrjevanju lovskogospodarskih načrtov zagotavljale usklajenost z družbenimi dogovori in drugimi načrti dejavnosti v naravnem prostoru.

Za zagotavljanje temeljnih smotrov uresničevanja družbenih dogovorov bodo lovskogojitvena območja izdelala enotne strokovne osnove za izdelavo lovskogospodarskih načrtov in za ocenjevanje njihove usklajenosti pred potrjevanjem.

Organiziranost lovskih organizacij in metode njihovega delovanja, vključno s krepitvijo odgovornosti, morajo izhajati iz uresničevanja družbenega dogovora o lovskogojitvenem območju.

Ob ugotovitvi, da bo uresničevanje temeljnih ciljev varstva in gojitve divjadi v Sloveniji učinkovitejše, če bo lovstvo organizacijsko in strokovno čvrsto, bo tudi v načrtovanju ustrezna pozornost namenjena programom trajnega strokovnega izobraževanja.

Na finančno-gospodarskem področju bo osrednja pozornost veljala nadaljnji krepitvi materialne osnove lovskih organizacij. Predvsem je to doseganje najvišjih možnih finančnih učinkov pri prodaji uplenjene divjadi, saj se le tako zagotavljajo možnosti za naraščajoč obseg vlaganj v življenjsko okolje divjadi. Večji gospodarski učinek bo

mogoče doseči tudi z odpravljanjem razdrobljenosti pri odkupu uplenjene divjadi in z združevanjem te ponudbe v okviru širših enot. Sama prodaja uplenjene divjadi bo podrejena načelu najugodnejšega ponudnika.

Tuji lovski turizem, za katerega naj bi tudi v prihodnje namenjali povprečno 20 % od skupnega odstrela, ob upoštevanju načela ponudbe in povpraševanja, je treba obravnavati tudi z vidika širšega družbenega pomena pri krepitvi in celovitosti slovenske turistične ponudbe.

Dejstvo je, da v različnih območjih z enakimi ali podobnimi naravnimi danostmi ugotavljajo različno intenzivnost odstrela, pa tudi ustvarjeni dohodek često ni sorazmeren ne naravnim možnostim ne opravljenemu odstrelu. Odpravljanju teh neskladij v smislu intenziviranja in optimalizacije izkoriščanja naravnih možnosti je treba v vseh loviščih, pa tudi v okviru lovskogojitvenih območij, nameniti ustrezno pozornost.

Prevladati mora odgovornejši in gospodarnejši način naseljevanja in izpuščanja divjadi pa tudi investicijskih naložb, predvsem tistih, ki ne pomenijo neposrednega prispevka k pogojem za gojitev divjadi. Vlaganje v ohranjanje in izboljševanje življenjskih razmer divjadi mora potekati z izvajanjem strokovno utemeljenih, dolgoročnih programov v posameznih loviščih pa tudi v okviru več lovišč ali lovskogojitvenega območja. V republiškem merilu bo združevanje sredstev v te namene zagotavljalo financiranje skupno dogovorjenih strokovnih in raziskovalnih programov.

Prostovoljnost dela pri varstvu in gojitvi divjadi je in ostaja ena temeljnih vrednot delovanja v lovski organizaciji. Vse večji obseg nalog pri varstvu in gojitvi divjadi mora zagotavljati tudi razvijanje in uveljavljanje rešitev, ki bodo člane stimulirale v tem smislu, da bo več vložnega dela pomenilo tudi večje možnosti uveljavljanja njihovih idealnih pravic pri varstvu, gojitvi in lovu divjadi.

Lovske organizacije naj bi nalogo izdelave lovskogospodarskih načrtov opravile v naslednjih rokih:

1. Analiza izvajanja sedanjega lovskogospodarskega načrta naj bi bila končana najkasneje do 15. septembra 1985.

2. Od 15. septembra do najkasneje 15. novembra naj bi potekala razprava o osnutku srednjeročnega načrta, sprejet naj bi bil predlog in ta predlog predložen pristojni občinski skupščini.

Izvršni odbor LZS

nih primerih sodelovale na nekaterih področjih načrtovanja, v večini primerov pa ne in na nobenem od navedenih področij načrtovanja, čeprav je njihova pravica in dolžnost, da so vključene v vse navedeno načrtovanje posegov v prostor (glej članek prof. dr. Janez Šinkovec: Lovske organizacije in urejanje prostora, Lovec št. 12/84). Poleg tega pa so vsi nosilci navedenih načrtov tudi podpisniki družbenih dogovorov po lovskogojitvenih območjih. Ta ugotovitve, da lovske organizacije ne sodelujejo pri načrtovanju, je zaskrbljujoča zaradi posledic za samo lovsko organizacijo in s tem za varstvo in gojitev divjadi. Če se lovske organizacije same izločajo iz procesa načrtovanja, pač ne bodo upoštevani v načrtih njihovi interesi, s tem pa tudi ne interesi varstva in gojitve divjadi. In še drugače povedano, če se lovci izogibajo napotim pri načrtovanju v drugih dejavnostih, predvsem v kmetijstvu in gozdarstvu, bodo lovskogospodarske načrte morali samo še prilagoditi oziroma podrediti drugim dejavnostim, ki bodo imele svoje načrte že veljavne!

Kaj malo je upanja, da bi lovskim organizacijam uspelo v tako kratkem času nadoknaditi vse, kar bi že moralo biti opravljenega, saj je po dopustih komaj še nekaj mesecev do konca leta. Za nekatere planske dokumente pa je sodelovanje tako že zamujeno, to je za družbene načrte občin in gozdnogospodarske načrte območij. Nekaj mesecev je torej še časa, da se pripravijo strokovne podlage za načrtovane melioracije kmetijskih zemljišč, za strokovne podlage h gozdnogospodarskim načrtom enot in za izdelavo ter sprejemanje lovskogospodarskih načrtov. Samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji za obdobje 1986–1990, ki je ena od pod-

lag za izdelavo lovskogospodarskih načrtov, na skupščini Lovske zveze Slovenije 1. junija ni bil sprejet. Razprava o tem se bo očitno prav razvnela šele jeseni, saj mora vsebovati tudi določila o rajonizaciji medvedov, risov, volkov, jelenjadi, divjih prašičev, damjkov in muflonov, pa se razprava že eno leto vrti le okrog sestave odstrela gamsov.

Skupščine občin bodo potrjevale lovskogospodarske načrte za obdobje 1986–1990. V postopku potrjevanja morajo ugotoviti, ali so ti načrti usklajeni z gozdnogospodarskimi načrti in z načrti o razvoju kmetijstva v občini (40. člen zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč). Zato si občine pridobijo ustrezna mnenja SIS za gozdarstvo območja, kmetijske zemljiške skupnosti in drugih. Torej je že zaradi tega postopka potrjevanja povsem logično, da bodo lovskogospodarski načrti podrejeno usklajeni z načrti kmetijstva in gozdarstva.

Odločno moramo vlagati sredstva v lovišča

V vseh območjih smo se dogovorili, da je potrebno sredstva, pridobljena iz lovišč, vlagati nazaj v ohranjanje in izboljševanje okolja, torej za varstvo in gojitev divjadi. Nikakor pa ne bomo več dopustili gradnjo lovskih domov in objektov, ki ne služijo namenom, ki so zakonsko opredeljeni za porabo teh sredstev. Za smotrno vlaganje v okolje pa bi seveda morali biti izpolnjeni pogoji, ki so že navedeni. Prvi pogoj za to so gotovo primerne površine, kamor bomo vlagali sredstva, pa ne naključno izbrane in take, ki jih nihče noče in ne potrebuje, pač pa take in tiste površine, ki jih potrebuje divjad. Zato je tak podatek na legalno pridobljenih pred-

nostnih površinah za divjad, ki so lahko samo znotraj kmetijskih površin ali v gozdu. Vsaka površina pa ima svojega lastnika ali upravitelja. Zato so zahtevani postopki, da se prednostne površine za divjad dodelijo lovski družini, da jo ta vzame v najem ali da jo odkupi. Šele nato je mogoče na taki površini gospodariti samo za divjad. Seveda pa je smotrno vlagati v ohranjanje in izboljševanje okolja tudi na površinah, ki so v upravljanju kmetijske ali gozdarske organizacije, ali celo v zasebni lasti, da s tem le očitno izboljšujemo razmere za divjad oziroma okolje.

Zaradi dosedanje izrabe sredstev, ki jih lovske organizacije pridobijo pri gospodarjenju z loviščem, je skupščina SR Slovenije priporočila Lovski zvezi Slovenije ter Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, da organizirajo recenzijo lovskogospodarskih načrtov. Pri teh recenzijah načrtov moramo biti še posebej pozorni ravno na vlaganje sredstev.

Razmere v okolju so se v zadnjem desetletju občutno poslabšale zaradi številnih obremenitev, načrtuje se povečana intenzivnost gospodarjenja na kmetijskih površinah in v gozdovih. Negativne obremenitve okolja lahko občutno ublažimo z intenzivnim vlaganjem v okolje.

Za te potrebe pa slovensko lovstvo še nikoli ni imelo toliko denarja, kot ga ima sedaj. Še nikoli ni bilo v slovenskem prostoru toliko lovcev in s takim strokovnim znanjem, kot je to sedaj. Res pa je, da lovstvo še nikoli tudi ni imelo tako zahtevnih nalog. Toda ob takih možnostih je to velik izziv, ki se ga ne kaže izogibati, pač pa se odločno spoprijeti z njim.

Res je že stara resnica, da dober gospodar načrtuje svoje delo. Za današnjo rabo pa že ni več dovolj, da vsaka dejavnost zase načrtuje delo v naravnem prostoru, saj je ta skupen za več pomembnih dejavnosti. Zato dobri gospodarji v lovstvu načrtujejo skupaj s kmetijci in gozdarji, saj so vsi neločljivo povezani z zakonitostmi narave in s potrebami družbe.

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 1. do 30. junija 1985 so z območja 26 občin v naši republiki preiskali na steklino 46 živali, in sicer: 22 lisic, 9 psov, 6 mačk, 2 srni, 1 ježa, 3 kune, 1 pižmovko, 1 verico in 1 jazbeca.

Odsek za virologijo Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 4 živalih z območja 2 občin: Slovenske Konjice (2 lisici) in Slovenj Gradec (2 lisici).

Od 1. do 30. julija 1985 so z območja 22 občin v naši republiki preiskali na steklino 52 živali, in sicer: 28 lisic, 9 psov, 7 mačk, 4 srne, 1 polha, 1 kuno, 1 podgano in 1 miš.

Odsek za virologijo Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 5 živalih z območja 4 občin: Slovenj Gradec (1 lisica), Slovenske Konjice (1 lisica), Titovo Velenje (2 lisici) in Trebnje (1 lisica).

Ljubljana 5. 8. 1985

Republiška veterinarska uprava

75 let organiziranega lovstva v Slovenski Istri in 12. srečanje lovskih pevskih zborov ter rogistov

France Cvenkel – Italo Pečarič

V soboto, 8. junija 1985, je starodavna istrska vas Dekani povsem zaživela v znamenju lovstva. Zveza lovskih družen (ZLD) Koper je v tem kraju, ki je zibelka slovenskega lovstva na Koprskem, praznovala visoki jubilej – 75-letnico organiziranega lovstva v Istri, hkrati pa priredila lovsko razstavo in bila gostiteljica 12. srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije. S tem je tudi dostojno proslavila 40. obletnico osvoboditve in zmage nad fašizmom.

Na prvem občnem zboru istrskih lovcev v Dekanih, 27. julija 1910, je bilo namreč ustanovljeno Lovsko in strelsko društvo za Istro. Tedaj so bila tudi sprejeta pravila tega društva, ki jih je avstro-ogrski cesarsko-kraljevi namestnik v Trstu potrdil 16. oktobra 1910. Vodstvo društva so prevzeli predsednik Josip Valentič, tajnik Josip Bertok, blagajnik Rudolf Pečarič in šest odbornikov.

Slavnostna seja skupščine ZLD Koper

Začela se je ob 11. uri v veliki dvorani zadružnega doma in so se je poleg delegatov vseh 16 lovskih družen koprsko zveze udeležili tudi številni gostje.

Pri vstopu v dvorano je vsak prejel značko s slovenskim trakom in brošuro »75-letnica lovstva v Slovenski Istri in 12. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije« (posebni sestavek o brošuri je na 267. strani).

Sejo je začel predsednik skupščine ZLD Koper Stojan Benčič, ki je pozdravil vse navzoče, še zlasti predstavnike sosednih zvez lovskih družen Gorica, Postojna, Ilirska Bistrica, Društva slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine Doberdob, sosednih lovskih družen iz Hrvaške, Tržaške lovske federacije, družbenopolitičnih in delovnih organizacij ter zavodov. Poimensko je pozdravil predsednika skupščine LZS Bojana Škrka, predsednika izvršnega odbora LZS Petra Šulerja, predsednika skupščine KZS Pavla Bojca, predsednika Tržaške lovske federacije Enza Giovaninnia, predsednika društva Doberdob Jožeta Pahorja in predstavnika hrvatskega Lovskega društva Buje Lina Kodelo.

Predsednik skupščine ZLD Koper je v slavnostnem govoru na kratko predstavil razvoj lovstva na Koprskem, od njegovega organiziranega začetka v Dekanih do danes. Poudaril je, da je bila ustanovitev slovenskega lovskega društva v Slovenski Istri za tedanje razmere pogumno in napredno dejanje narodnostno prebujenih Slovencev tudi na Primorskem.

Po prvi svetovni vojni in razpadu Avstro-Ogrske leta 1918 je Primorska pripadla Italiji. V času med prvo in drugo svetovno

vojno pa je bilo v Slovenskem Primorju najtežje obdobje pod italijanskim fašizmom. Tudi Lovsko in strelsko društvo za Istro je občutilo fašistični pritisk.

V ZLD Koper je sedaj včlanjenih 16 lovskih družen s 1100 lovci, ki letno opravijo 25 000 ur neplačanega dela. Njihova lovišča se razprostirajo od Krasa prek Brkinov do Istre in obsegajo 95 000 ha površin.

Današnji posegi v prostor so usodni za določene vrste divjadi. Nastajajočim spremembam lovska organizacija sama ne more biti kos. Težnja na našem območju pa je, da se lovci povezujemo s kmetovalci, goz-

darji in drugimi, ki na kakršenkoli način posegajo v prostor. Osnova za takšno povezovanje je lovskogojitveno območje. Delovanje Zveze je naravnano v to smer. To potrjuje tudi posebno priznanje, ki ga je občina Koper ob letošnjem občinskem prazniku, 15. maja, podelila Zvezi lovskih družen Koper za dosežene uspehe pri varstvu divjadi, za aktivno sodelovanje pri sprejemanju prostorskih planov in pri povezovanju z družbenopolitičnimi in delovnimi organizacijami ter zavodi.

Sledili so pozdravni govori: predsednika skupščine LZS Bojana Škrka, predsednika skupščine KZS Pavla Bojca, predsednika Tržaške lovske federacije Enza Giovaninnia, predsednika društva Doberdob Jožeta Pahorja in predstavnika hrvatskega Lovskega društva Buje Lina Kodelo. Le-ta je izročil Zvezi lovskih družen Koper tudi spominsko darilo LD Buje – lesorez, izdelek domačina iz Buj.

Izročitev odlikovanj in priznanj zaslužnim posameznikom in organizacijam je bila posebna točka dnevnega reda.

Ob tem prazniku je Lovska zveza Jugoslavije odlikovala zaslužna delavca v lovstvu Itala Pečariča in Roberta Silo s srebrnim ordenom za lovske zasluge, ki jima ju je

Bojan Škrk izroča predstavniku ZLD Koper Stojanu Benčiču (levo) red za lovske zasluge I. stopnje, s katerim je LZ Slovenije odlikovala koprsko zvezo

Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala ob 75-letnici lovstva v slovenski Istri

Prejeli so:

red I. stopnje: ZLD Koper, Franc Počkaj;

red II. stopnje: Drago Benčič, Fortunat Fortuna, Kvirin Jakomin, Valentin Primožič;

red III. stopnje: Fabio Medica, Mirko Ljubič, Mirko Mahnič, Jadran Markežič, Leo Fusilli, Ecio Bertok, Mario Santin, Roman Kavalič, Dušan Obad, Karel Pucer, Franko Križman, Albert Plahuta, Marjan Kocjančič, Janko Hreščak, Peter Trampuš, Franc Čopi;

znak za zasluge: Ludvik Cerkvenik, Danilo Masič, Roman Blažević, Bruno Korenika, Marjan Črnac, Zvonko Andrijašič, Ilija Babič, Vili Škvor, Rado Turk, Danilo Pobega, Janko Kleibencettl, Duilio Jakomin, Srečko Cupin, Iztok Obad, Zvezdan Fortuna, Esperij Črnac, Stanko Grdina, Sergio Bertok, Jože Olenik, Angel Pucer, Gildo Pucer, Bruno Prassel, Aldo Gregorič, Ivan Pavlič, Artur Savtič, Rudolf Krmac, Vergilij Olivo, Marjan Cah, Severin Jože, Franc Škrli, Ivo dr. Dečko, Stanko Novak.

izročil in iskreno čestital predsednik skupščine LZS Bojan Škrk.

Lovska zveza Slovenije pa je odlikovala ZLD Koper z najvišjim slovenskim lovskim odlikovanjem – z redom I. stopnje, – ki ji ga je na slavnostnem zasedanju v Dekanih izročil predsednik Škrk. Ob tem jubileju je bilo podeljenih še: 1 red I. stopnje, 4 redi II. stopnje, 18 redov III. stopnje in 33 znakov za zasluge.

Tudi Kinološka zveza Slovenije je odlikovala ZLD Koper s svojim najvišjim odlikovanjem, ki ga je predstavniku ZLD izročil predsednik KZS Pavel Bojc.

ZLD Koper pa je ob tem prazniku podelila priznanja s plaketami več organizacijam in posameznikom za uspešno sodelovanje in dolgoletno delo v svojih organih. Izdala je lične kovinske in keramične plakete z motivom kotorne, v lesenih etuijih, in listine-priznanja, prav tako z motivom kotorne, nekoč najznačilnejše divjadi Istre in Krasa.

Prvi, ki je bil pozvan po priznanje, je bil 85-letni Srečko Pečarič, edini še živeči član »Lovskega in strelskega društva za Istro«,

od leta 1914, in kasnejši dolgoletni tajnik kopske lovske zveze. – Ko se je vidno ganjen zahvalil za to pozornost, je med drugim tudi rekel: »Lovsko in strelsko društvo je bila močna veja vsega tedanjega dogajanja in prebujanja med Slovenci. Veliko je bilo zaslužnih mož za tedanjo organizacijo, toda enega – poleg svojega očeta – moram omeniti. To je bil nadučitelj Josip Valentič, ki mu gre zasluga in čast, da je vodil prvo lovsko društvo v Slovenski Istri in spodbudil nastajanje tudi drugih društev v naši okolici. Predlagam, da mu postavimo častno spominsko obeležje.«

Besede Srečka Pečariča so bile sprejete z burnim aplavzom.

Med dobitniki priznanj kopske zveze, ki so poimensko navedeni v jubilejni brošuri, naj omenimo le nekatere: 85-letni Ivan Tavčar iz Krepelj-Dutovelj, rojak Edvard Furlanič, sedaj naseljen v Kanadi, skupščina občine Izola, Kmetijska zemljiška skupnost Koper, Uprava za notranje zadeve Koper, Krajevna skupnost Dekani, Zavod za pogozdovanje in melioracijo Krasa, Obalna protipožarna

skupnost, Veterinarski zavod Sežana in Zveza kulturnih organizacij Koper.

Lovska razstava

Po slavnostnem zasedanju skupščine je bilo ob prigrizku in kozarcu primorskega na voljo nekaj časa za pomenek. Prenekateri so se po več letih spet srečali in obujali spomine na lov in delo v tem ali onem organu ali komisiji lovske družine ali zveze.

Mnogi pa so čas do nastopa pevskih zborov in rogistov izkoristili za ogled priložnostne razstave lovskih trofej, ki je bila v dveh prostorih nedaleč od glavnega prizorišča proslave. Namen razstave je bil prikazati pestrost živalskega sveta proste narave na območju kopske zveze. Prostorsko zelo omejena in razdeljena v dva dela pa ni mogla v celoti prikazati tega, kar je marsikdo pričakoval.

Razstavljene so bile lovske trofeje iz tega ali onega lovišča lovskih družin kopske zveze. Po stenah so bili izobešeni, po mizah ter tleh pa nameščeni raznovrstni preparati, od medvedjih kožuhov, glav močnih merjascev, rogovij mogočnih jelenov, skromnejših lopatarjev in vitkih srnjakov do risovega kožuha, navadnih fazanov več podvrst, kotrne, skalnega goloba in drugih golobov ter številnih vrst vodnih ptic. In še in še.

Če pa si je obiskovalec ogledal razstavo ob podatkih v brošuri, izdani ob 75-letnici lovstva v Istri, je dobil jasnejšo sliko o divjadi v južnoprimorskih loviščih. Dejstvo je, da se je v zadnjih desetletjih močno povečala številčnost velike divjadi, medtem ko je močno nazadovala mala divjad, ponekod pa so nekatere vrste celo izginile.

Srnjad, ki je v času italijanske vladavine na Koprskem ni bilo, je danes stalna divjad vseh 16 lovišč. Sklepajoč po opravljenem odstrelu v posameznih letih, številčnost te divjadi povsod narašča. Edina izjema je lovišče LD Trstelj, v katerem so leta 1970 odstrelili 180 srnjadi, leta 1980 pa le 79. Sklepamo, da je najmočnejša srnjad v lovišču LD Slavnik, saj je bilo 6 rogovij s Slavnika nagrajenih z medaljami. Na razstavi so izjemno pozornost zbujale fotografije, rogovje in poročilo o »srni z rogovjem«. Dejansko je bil to srnjak z zunanjimi spolovili srne, v trebušni votlini pa je imel skrite normalno razvite moške spolne organe. Ta srnjak-srna je bil uplenjen letos v lovišču LD Koper.

Jelenjad je prehodna ali stalna v 10 loviščih. Največ je uplenijo v revirjih LD Žabnik (v letu 1984 – 8) in LD Slavnik (lani – 7). Jelenjad tega območja, ki sodi k skrajnemu južnemu delu »notranjske jelenje populacije«, je zdrava in razmeroma zelo močna. To dokazuje tudi rogovje. V lovišču LD Žabnik je bilo uplenjenih 5 jelenov, katerih rogovje je bilo nagrajeno z medaljami: z 2 zlatima,

Delegati in gostje na slavnostnem zasedanju skupščine ZLD Koper v Dekanih

1 srebrno in 2 bronastima. Med temi je tudi rogovje jelena z 229,68 točke, ki ga je leta 1978 uplenil M. Mahnič. Na razstavi »Narava-divjad-lovstvo« leta 1980 v Ljubljani je dobilo naslov prvaka Slovenije. Jelenja rogovja z medaljami so uplenili tudi v loviščih LD Slavnik (2 srebrni) in LD Gaberk (1 bronasta).

Neavtohtona divjad treh lovišč je od leta 1970 jelen lopatar ali damjek, ki so ga pripeljali z Brionov in naselili v kraško-brkinska lovišča. Zdi se, da je najpogostejši v lovišču LD Gaberk.

Medved se pojavlja v loviščih lovskih družin Kojnik, Slavnik in Žabnik. Kožuha medvedov iz prvih dveh navedenih lovišč sta bila nagrajena s srebrno in bronasto medaljo. Izmed drugih zveri velja zlasti omeniti risa, ki se je začel pojavljati v loviščih LD Slavnik in LD Videž. V zadnjem času sta bila tu – seveda z dovoljenjem – odstreljena dva risa. Lovišče LD Gaberk pa se ponša – kakor je znano – s posebnim prvenstvom. Tu je M. Rebec prvi v Sloveniji leta 1981 uplenil enoka ali rakunjega psa, ki smo si ga nagačenega lahko ogledali na tej razstavi. Močno je zastopan tudi divji prašič, saj je stalna ali prehodna divjad v 10 loviščih. Največji odstrel v letu 1984 izkazujejo lovške družine Žabnik in Videž (po 10 prašičev) ter Slavnik (18). Razstavljene preparirane glave in sami čekani kapitalnih merjascev so zbujali občudovanje. Doslej je bilo iz kopske ZLD odlikovanih z medaljami sedmero čekanov: iz LD Slavnik – 1 zlata, 1 srebrna, 2 bronasti; iz LD Timav – 1 zlata; iz LD Kojnik – 2 srebrni.

Nerazveseljivi pa so podatki o mali divjadi. Vzrokov za to je več, med njimi ni najmanjši,

Detajl lovske razstave v Dekanih s čekani in glavami merjascev ter z enokom

da se je veliko obdelovalnih površin zaraslo z goščavami, gozdiči in gozdovi.

Poljski zajec je nazadoval v vseh loviščih. Človeka osupnejo podatki, kako zelo je upadel odstrel. Poglejmo le nekaj podatkov! V loviščih lovskih družin Dekani, Izola, Koper, Rižana, Strunjan, Šmarje so v letu 1970 uplenili 220, 699, 846, 176, 307, 533 zajcev, v letu 1974 pa le 34, 40, 158, 24, 53, 7!

Podobno je nazadoval tudi fazan, čeprav nekatere lovške družine letno spuste v lovišče tudi po 500 in več fazanov. Poglejmo najbolj izrazite primere nazadovanja! V lo-

viščih lovskih družin Istra, Izola, Koper, Strunjan, Šmarje so v letu 1970 uplenili 450, 1883, 3096, 1237, 450 fazanov, v letu 1984 pa le 24, 289, 361, 197, 160!

Zelo redka je postala poljska jerebica, ki je ponekod že povsem izginila. Še slabše je s kotorno. Zelo redek je tudi prebivalec kraških jam in skalnih pečin – skalni golob.

Lovska razstava v Dekanih torej ni le zastavila vprašanja, kam usmeriti sedanje in bodoče delo, ampak je nanj tudi odgovorila.

Srečanje lovskih pevskih zborov in registrov

Trg pred zadržnim domom in »občinsko« zgradbo v Dekanih se je vse bolj polnil z lovci in nelovci, z moškim, ženskim in srednjim spolom, ki so prihajali od blizu in daleč, da prisluhnejo lepi slovenski pesmi in zvokom iz rogov ter hkrati tudi proslavijo tridesetletni obstoj slovenskega lovstva v Istri. Zaradi težav z ozvočenjem prireditvenega prostora je program stekel s polurno zakasnitvijo, kar je bilo spričo vročega mediteranskega sonca po svoje dobrodošlo.

Zvoki godbe na pihala so čakajoče občinstvo dvignili na noge. Iz starega središča vasi se je, z zastavami in lovskimi prapori na čelu, že vil sprevod pevskih zborov in registrov v urejenih skupinah proti prireditvenemu prostoru. Rdeči nageljni na zelenih lovskih krojih (a na levi strani klobukov je manjkala zelena vejica!) ter nasmejani obra-

Predsedstvo slavnostnega zasedanja skupščine ZLD Koper (z leve) Franko Križman, Italo Pečarič, Stojan Benčič, Edi Valentič, Vili Škvor

Dodatne slike k članku na 2. strani ovitka

zi prihajajočih so sprožili pri občinstvu val navdušenja in buren aplavz.

Toliko nastopajočih doslej še ni bilo na nobenem srečanju! Seme, ki je v letu 1974 vzkliko v Globokem pri Brežicah, kjer so na prvem srečanju nastopili 4 zbori, je zrastle že v krepko drevo. Človek bi mislil, da število lovskih oktetov, zborov in skupin rogistov, ki jih je lani prišlo na 11. srečanje v Bogenšperk pri Litiji skupno 18, ne bo več preseženo. A glej, tu v mimohodu v Dekanih jih je 20! Prijavljenih je bilo celo 21, vendar je LPZ iz Železne Kaple na avstrijskem Koroškem sodelovanje, iz nepredvidenega razloga, odpovedal.

Začetek nastopa so z odra, v senci košatega drevesa, naznanili mogočni zvoki 57 rogov združenih rogistov. Zaigrali so lovsko koračnico, pod dirigentsko paličico Jožeta Grleca, ki je tudi avtor te skladbe.

Po tej otvoritveni melodiji je dolgoletni in rutinirani povezovalac programov na tovrstnih srečanjih, Borut Mencinger, pozdravil navzoče in dal besedo govornikoma. Prvi je bil predsednik skupščine Krajevne skupnosti Dekani Viktor Kofol, ki je izrazil zadovoljstvo, da lovci prav v Dekanih proslavljajo 75-letnico organiziranega lovstva v Slovenski Istri. Čestital je k temu prazniku in pozdravil vse nastopajoče na 12. srečanju LZD in rogistov v Dekanih.

Drugi govornik je bil Livij Jakomin, predsednik skupščine obalne skupnosti Koper in predsednik komisije za vzgojo in propagando ZLD Koper, ki je v imenu navedene skupnosti, ZLD Koper in ZLS pozdravil vse udeležence slovesnosti. Ko je orisal razvojno pot lovstva v Slovenski Istri izpred 75 let do danes, je med drugim tudi dejal: »Na tej poti smo doživljali uspehe in neuspehe. Učili smo se in se še učimo oblikovati in utrjevati našo organizacijo. Smo odprti za vse oblike delovanja, ki so lahko vtkane v našo stvarnost. Naše delo temelji na prostovoljnosti, ki jo utrjujemo in prenašamo tudi na druga področja družbenega življenja. Naša odprtost in organiziranost omogočata, da se prilagajamo novim potrebam, vendar ne za ceno vračanja na najnižjo raven. Vsem, ki drugače mislijo, bomo – kakor v nedavni preteklosti – tudi sedaj in v prihodnje morali reči: ne! Zavedati se moramo, da

PROGRAM 12. SREČANJA V DEKANIH

Uvodni del programa je opisan v članku.

LPZ Prekmurje, zborovodja Franc Zver

Valentin Zelnik: V gozdu – Gustav Gonza: San se šetao

Belokranjski rogist (ZLD Bela krajina)

B. Podgornik: Klic na lov – B. Podgornik: Mi smo lovci

Lovski oktet Peca, vodja Jože Grauf

M. Škoberne: Stoji tam v gozdu lovec mlad – L. Kramolc: Pubi se kup zbirajo

LPZ Doberdob (Italija), zborovodja Janko Simoneta

Fr. Gornik: Narodu – A. Dane: Jager (po kraški viži)

Celjski rogist, vodja Krešimir Špoljar

Neznani avtor: Lovska zdravica – R. Gobec: Lovčeva pesem

Lovski oktet Studenec-Krško, vodja Jože Puntar

Fr. Gornik: Mi smo lovci – G. Ipavec: Slovenec sem

LPZ ZLD Celje, zborovodja Ivan Knez

Slovenski: Tari bari – Peter Jereb: O kresu

Lovski oktet Postojna, vodja Miran Žitko

Pavel Kernjak: Mojce le vzemi m'ne – Ipavec: Lovska

Savinjski rogist (ZLD Celje), vodja Franc Vuk

Koroška narodna: Veselo na lov – D. Namestnik: Bistra

LPZ ZLD Bela krajina, zborovodja Brane Podgornik

Ran Robnik: Pohorski jager – Maks Pirnik: Smrt v Brdih

LPZ Medvode, zborovodja Franc Gornik

R. Gobec: Jager 'ma lep zelen klobuk – R. Gobec: Bohor je vstal

Pohorski rogist (LD Hoče), vodja Aleksander Celan

R. Gobec: Zeleni gozd je lovčev raj – L. Rohde: Horido

LPZ ZLD Zasavje (Trbovlje), zborovodja Jože Skrinar

J. Skrinar: Pesem vesela – Simoniti-Skrinar: Vabi Mrzlica planina

Zasavski rogist, vodja Dane Namestnik

H. Neuhaus: Andante – A. Swozilek: Melodija

LPZ Zlatorog Vipava, zborovodja Leopold Černigoj

A. Medved: Pesem lovčeva – A. Srebotnjak: Nagelj

Lovski oktet LD Podgorje pri Slovenj Gradcu, vodja Tone Gašper

Oskar Dev: Na vas – R. Gobec: Jaz sem en frišen jager

Lovski oktet Sodražica, vodja Franc Gornik

R. Gobec: Lovska – F. Gornik: Travna gora

Prekmurski rogist, vodja Jože Grlec

B. Pompecki: Lovska koračnica – J. Grlec: Slovo

LPZ Globoko pri Brežicah, zborovodja Franc Kene

V. Vodopivec: Krokar in lisjak – V. Vodopivec: Žabe

LPZ Dekani, zborovodja Fabio Vatovec

R. Gobec: Jagrček mlad – M. Tomc: Tječe mi vodica

Skupni nastop vseh zborov in oktetov v spremljavi godbe na pihala, dirigent Fabio Vatovec

U. Vrabec: Pozdrav – R. Simoniti: Pesem o Titu – Fr. Venturini: Lovska (himna) – R. Simoniti: Vstajenje Primorske

organizirano lovstvo ni od včeraj in da svojih možnosti še ne bo izčrpalo jutri. – Z velikim veseljem danes pozdravljamo tu med nami lovce-pevce in rogistice iz SR Slovenije kakor tudi rojake iz Italije. Iz leta v leto naraščajoče število nastopajočih potrjuje, da že močno posegamo v kulturni prostor Slovenije. Naša

lovska pesem je, zahvaljujoč prav vaši aktivnosti, že prešla iz lovskega kroga med množice.«

Po pozdravnih govorih je zamenjal dirigenta Grleca na prireditvenem odru Dane Namestnik, duhovni in tehnični vodja slovenskih rogistov, ter mojstrsko povedel mogočni

28

LOVCI OBIŠČITE MEDNARODNO RAZSTAVO PSOV INTERNATIONALE HUNDE AUSSTELLUNG

CACIB

FCI

LJUBLJANA, 19. in 20. X. 1985

CAC – YU

JKS

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

1. dan razstava lovskih psov

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

zbor 57 rogov skozi še dve izvorni skladbi za lovske rogove, ki bosta tudi na naslednjih srečanjih ostali skupni melodiji: Gobčeva priredba »Mi smo lovci« in Namestnikova »Pozdrav lovini«.

Ves nadaljnji spored je potekal dokaj tekoče; ko je skupina, oktet ali zbor po svojem nastopu zapuščal oder, je medtem z druge strani izza stavbe prihajal na prizorišče že naslednji nastopajoči. Če pa je po naključju kje v organizaciji nastala »luknja«, jo je spretno izkoristil za komentiranje napovedovalca Borut.

Letošnje srečanje lovskih pevskih zborov je bilo že drugo v Dekanih; prvo je bilo leta 1976. Organizator obeh srečanj je bil LPZ Dekani oziroma njegov predsednik Valentin Primožič, ki ga je LZS za njegovo požrtvalno delo letos odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje. LPZ Dekani je enako odlikovanje dobil že leto prej. Sicer pa je ta lovski pevski zbor edini, poleg LPZ Globoko, ki je nastopil prav na vseh 12 srečanjih. Njegov pevovodja je vseskozi izjemno prizadeveni Fabio Vatovec. Zbor je doslej naštudiral 42 lovskih, ljudskih in partizanskih pesmi ter je v 12 letih svojega obstoja nastopil na raznih prireditvah in svečanostih skupno 85-krat.

Kakor po vsakem srečanju se je tudi tokrat sestel aktiv zborovodij in vodij rogistov ter analiziral srečanje v Dekanih. Brez dvoma je srečanje vsako leto kvalitetnejše. Vedno večje število nastopajočih pa dokazuje, da se vse več lovcev ukvarja s kulturo, kar je

Foto T. Kočar, Diana

v današnjem ubijajočem ritmu neprecenljiva vrlina in velika potreba, če naj zajezimo ubijalsko strast naraščajočega članstva v lovske organizaciji. Potrebno je vedno več lovske etike, ki jo krepi in širi tudi glasbena kultura.

Po pravilu vsak oktet, zbor ali skupina prejme za peto (5.) in deseto (10.) sodelovanje na srečanjih posebno priznanje Lovske zveze Slovenije. Letos so taka priznanja prejeli: lovska okteta Studenec in Postojna (peto) ter LPZ Zlatorog-Vipava (deseto). Vsi dirigenti, pevci in rogistri zaslužijo pohvalo za veliko ljubiteljsko delo. Letošnja osve-

žitev so bili mladi belokranjski rogist, ki so s priredbama njihovega vodje Braneta Podgornika prijetno presenetili tako poslušalce kakor sodelujoče. Med poslušalci so bili tudi pevci prvega hrvatskega lovskega pevskega zbora iz Klane pri Reki. Pozorno je spremljal program tudi prof. Miha Gunzek, znani glasbeni pedagog slovenskih godbenikov.

Še dolgo po izvedenem programu pevcev in rogistov je trajalo tovariško srečanje lovcev v Dekanih. Ob slovesu pa so si mnogi stisnili roke z željo, da se zopet vidijo na 13. srečanju v Črnomlju, 13. junija 1986.

V SEPTEMBRU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteni divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem prepovedala.

 navadni jelen samec in jelen damjek-samec	 košuta navadnega jelena in tele ter damječja košuta in tele	 divjl prašč Pozor, odstrel vodeče svinje ni dovoljen!	 srnjak	 srna in mladič		
 mufon oven in mufionka ter jagnje	 gams kozel	 gamsja koza in mladič	 jazbec	 polh od 25. 9.	 volk (po odločbi)	 njlvska gos
 mlakarica, črna lisca, regeljc, kreheljc	 fazan	 poljska jereblca	 gozdni jereb-petelin	 golob grivar, grlice	 veliki kljunač in kozlca	 kragulj in skobec

10. IX. vzide ob 5.33 in zaide ob 18.23
25. IX. vzide ob 5.52 in zaide ob 17.54

= 7. IX.,
vzide ob 22.56
zaide ob 15.37

= 14. IX.,
vzide ob 16.04
zaide ob 22.54

= 21. IX.,
vzide ob 18.27
zaide ob 6.30

= 29. IX.

Lovec, LXVIII. letnik, št. 9/1985

251

Prvenstvo Lovske zveze Slovenije v lovskem strelstvu za leto 1985

Feri Poredoš, ZLD Prekmurje

Letošnje republiško prvenstvo v lovskem strelstvu je bilo v soboto, 29., in v nedeljo, 30. junija. Izrazito »aprilsko« vreme v drugih delih Slovenije se je Rakičana pri Murski Soboti oba dneva izognilo v širokem loku, tako da so imeli strelci na republiškem prvenstvu dva sončna, čeprav nekoliko vetrovna dneva. Vodja tekmovanja je bil Jože Kocjančič, predsednik IO ZLD Prekmurje, glavni sodnik Branko Radešič, sodniki za »golobe« Branko Radešič, Ivan Šekoranja in Jože Seme, sodnika za »srnjaka« Milan Velkovrh in Ernest Bransberger, sodniki za »bežečega merjasca« pa Aleksander Gergar, Štefan Benko in Franc Maček. Predsednik tekmovalne žirije je bil Stanko Uršič, člana pa Bogdan Jež in Karel Pojbič. Na prvenstvu sta sodelovala Lojze Černe – tajnik komisije za strelstvo pri LZS – in Aleksander Beer – strokovni sekretar ZLD Prekmurje. Tudi na tem prvenstvu so kandidati opravljali izpit za strelskega sodnika pred posebno izpitno komisijo, katere predsednik je bil Slavko Milič, ki je bil kot delegat Strelske zveze Slovenije zadolžen za verifikacijo izpitov s strani te zveze, člani komisije pa so bili Ivan Šekoranja

– dolgoletni vodja komisije in starosta slovenskih lovskih strelcev – Branko Radešič, eden prvih slovenskih reprezentantov-golobašev, Franc Končan in Milan Velkovrh.

Na prvenstvu so razen ZLD Ilirska Bistrica in ZLD Kočevje sodelovale ekipe vseh slovenskih lovskih zvez. Bilo jih je kar 29, uvrstile pa so se takole:

Disciplina »golobi«:

1. ZLD Prekmurje I.	138
2. ZLD Ljubljana I.	137
3. ZLD Gornja Radgona	136
4. ZLD Posavje I.	133
5. ZLD Koper	133
6. ZLD Zasavje I.	132
7. ZLD Maribor I.	131
8. ZLD Celje I.	130
9. ZLD Prekmurje II.	130
10. ZLD Ptuj I.	129

Disciplina »srnjak«:

1. ZLD Ljubljana I.	258
2. ZLD Ljubljana II.	257
3. ZLD Nova Gorica	257
4. ZLD Posavje I.	256
5. ZLD Bela krajina	255
6. ZLD Gorenjske I.	254

7., 8. ZLD Maribor I.	253
ZLD Posavje II.	253
9. ZLD Idrija	251
10. ZLD Celje I.	249

Disciplina »bežeči merjasec«:

	krogov
1. ZLD Celje II.	204
2. ZLD Celje I.	192
3. ZLD Posavje I.	191
4. OZD	179
5. ZLD Posavje II.	173
6. ZLD Maribor II.	172
7. ZLD Gorenjske I.	161
8. ZLD Bela krajina	160
9., 10. ZLD Maribor I.	157
ZLD Novo mesto	157

Lovska kombinacija:

	točk
1. ZLD Posavje I.	713
2. ZLD Celje I.	701
3. ZLD Ljubljana I.	697
4. ZLD Celje II.	686
5. ZLD Posavje II.	678
6. ZLD Maribor I.	672
7. ZLD Prekmurje I.	671
8. ZLD Nova Gorica I.	652
9. ZLD Gornja Radgona	651
10. ZLD Ljubljana II.	646

Vodstvo tekmovanja na prvenstvu LZS za leto 1985 (od leve): Lojze Černe, Branko Radešič, Feri Poredoš, Jože Kocjančič

V konkurenci posameznikov je tekmovalo 97 strelcev, dosegli pa so naslednje rezultate:

Disciplina »golobi«

1. Janez Šekoranja,	
ZLD Posavje	48 (22, 24, 20)
2. Janko Kralj,	
ZLD Gornja Radgona	48 (22, 24, 20)
3. Jože Koritnik,	
ZLD Posavje	48 (20)
4. Mirko Horvat, ZLD Prekmurje	47
5. Slavko Milič,	
ZLD Nova Gorica	47
6. Aleksander Gergar, OZD	47
7. Ludvik Marič, ZLD Prekmurje	47
8. Alojz Bandelj,	
ZLD Novo mesto	46
9., 10., 11., 12. Karel Pojbič,	
ZLD Prekmurje	46
Bogdan Jež, ZLD Ljubljana	46
Milan Pelcl,	
ZLD Gornja Radgona	46
Franc Končan, ZLD Ljubljana	46

Disciplina »srnjak«

	krogov
1. Drago Grubelnik, ZLD Maribor	92
2. Tomaž Končan, ZLD Ljubljana	90
3. Jože Vrbinc, ZLD Ljubljana	90
4. Mirko Podpečan, ZLD Posavje	89
5. Bogdan Jež, ZLD Ljubljana	88
6. Slavko Milić, ZLD Nova Gorica	88
7. Franc Strniša, ZLD Gornja Radgona	87
8. Andrej Švajger, ZLD Bela krajina	87
9. Janez Šekoranja, ZLD Posavje	87
10., 11. Mišo Horjak, ZLD Celje	87
Mitja Zidarič, ZLD Posavje	87

Disciplina »bežeči merjasec«

	krogov
1. Marko Razboršek, ZLD Celje	76
2. Jože Koritnik, ZLD Posavje	75
3. Franc Pavlovič, ZLD Posavje	75
4. Bogdan Jež, ZLD Ljubljana	69
5. Mišo Horjak, ZLD Celje	69
6., 7., 8. Ivan Jenko, OZD	68
Valentin Kobal, ZLD Postojna	68
Gregor Horjak, ZLD Celje	68
9. Vojko Škodnik, ZLD Celje	67
10. Drago Aberšek, ZLD Ljubljana	67

Lovska kombinacija

	točk
1. Jože Koritnik, ZLD Posavje	256
2. Bogdan Jež, ZLD Ljubljana	249
3. Slavko Milić, ZLD Nova Gorica	243
4. Janko Kralj, ZLD Gornja Radgona	242
5. Drago Grubelnik, ZLD Maribor	241
6. Mirko Podpečan, ZLD Posavje	240
7. Mišo Horjak, ZLD Celje	240

8. Gregor Horjak, ZLD Celje	239
9. Marko Razboršek, ZLD Celje	234
10. Jože Vrbinc, ZLD Ljubljana	232

Letošnje prvenstvo LZS bo v analih slovenskega in jugoslovanskega lovskega strelstva zapisano kot zelo pomembno, prelomno. To je bilo namreč prvo prvenstvo, na katerem se je tekmovanje v streljanju v tarčo »bežeči merjasec« vključilo v sam vrh lovskega strelstva, **v lovsko kombinacijo!**

Ta disciplina je v lovskem strelstvu še mlada. Prvo tekmovanje na bežečega merjasca je bilo 21. junija 1981 v Kazljah pri Sežani (ZLD Postojna), drugo tekmovanje 4. julija 1982 v Rakičanu pri Murski Soboti (ZLD Prekmurje), tretje 26. junija 1983, četrto pa 24. junija 1984, oboje v Kazljah. Navedena tekmovanja so bila poskusna, doseženi rezultati niso prišli v poštev za kombinacijo! ZLD Postojna je pripadla čast, da je prva v Jugoslaviji (leta 1981) izvedla poskusno tekmovanje v tarčo »bežeči merjasec«, ZLD Prekmurje pa čast, da je prva (leta 1985) izvedla tekmovanje v lovski kombinaciji.

Disciplina »bežeči merjasec« ima v lovskem strelskem športu lepo prihodnost, saj se pri tem streljanju uporablja malokalibrsko strelivo, ki je v primerjavi s šibrenimi naboji za streljanje na glinaste golobe izredno poceni. Sicer pa je ta disciplina zanimiva in zaželeno tudi s stališča SLO. Doseženi rezultati so v glavnem zelo dobri, ker naši strelci uporabljajo serijsko puško brez optičnih pripomočkov. Priprave za uvedbo te nove discipline so trajale pri LZS kar osem let. Seveda pri teh naporih ni sodelovala le strelska komisija LZS,

temveč so se tudi posamezni lovci-strelci trudili, da se to izpelje po predpisih MSU (Mednarodna strelska unija).

V Osijeku bo od 3. do 12. septembra letos evropsko prvenstvo v vseh disciplinah malokalibrskega orožja, med njimi tudi nova disciplina »bežeči merjasec«. O tem sem se pogovarjal s tov. Milićem, ki je kot delegat SZS sodeloval na pripravah za EP v Osijeku.

Trenutno sta po mednarodnih predpisih na območju LZS za to disciplino primerni le strelišči v Kazljah in Rakičanu, želimo pa, da bi v čim krajšem času vse ZLD v Sloveniji uredile strelišča tudi za streljanje v tarčo »bežeči merjasec«.

Strelska komisija ZLD Prekmurje, ki jo vodi neumorni Ernest Bransberger, je pripravila vse potrebno za brezhiben potek in izvedbo republiškega prvenstva. Zanimivo je, da je bilo prav v času, kar je E. Bransberger predsednik komisije, zgrajeno novo olimpijsko strelišče za glinaste golobe, tarčo srnjaka in tarčo bežečega merjasca ter da je bilo v Rakičanu dvakrat izvedeno prvenstvo LZS v lovskem streljanju.

Ob ugotovitvi, da imajo trije strelci postojnske ekipe (Rado Dolgan, Stanko Uršič in Franjo Hudolid) skupno kar 181 let, je Ivan Šekoranja postavil upoštevani vredni predlog: na prihodnjih prvenstvih naj bi LZS najstarejši ekipi podelila za uspešen nastop posebno priznanje. Slavko Milić pa je dodal svoj predlog, naj bi LZS lovcem-strelcem veteranom za dolgoletno delovanje na področju lovskega strelstva podelila posebno priznanje, kar se do danes še ni zgodilo.

Pripravlja se nov samoupravni sporazum o lovskem strelstvu, po katerem

Zmagovalec v lovski kombinaciji (ekipno) je bila ekipa ZLD Posavje: R. Mlinarič, M. Podpečan in J. Koritnik

Na strelišču Rakičan so uredili idealno ozadje za streljanje na premično tarčo divjadi (bežeči merjasec)

Vse foto M. Velkovrh

naj bi imela vsaka lovska družina referenta za strelstvo z opravljenim sodniškim izpitom. ZLD Prekmurje je pozvala področne lovske družine, da pošljejo na prvenstvo LZS referente za strelstvo in zainteresirane strelce, da opravijo izpit za strelskega sodnika. Prekmurske lovske družine so se pozivu svoje ZLD odzvale. Na prvenstvu je

izpit za strelskega sodnika uspešno opravilo 36 kandidatov, od tega kar 26 iz ZLD Prekmurje.

Novim strelskim sodnikom prisrčno čestitamo za uspešno opravljeni izpit, prav tako pa tudi tekmovalcem in ZLD Prekmurje za brezhibno izvedbo prvenstva.

Novi krogelni naboji

Valter Dvoršek

Že dobro leto so na trgu novi krogelni naboji domače proizvodnje, vendar se v glavnem stalno dobijo samo trije ali štirje kalibri. Precej časa sem poskušal dobiti podatke o domačih krogelnih nabojih v trgovski mreži, vendar skoraj dva meseca brez uspeha, čeravno so mi jih obljubili. Menim, da se sploh niso potrudili, ker bi praviloma te podatke morali imeti. Pozneje so jih dobili od mene, torej od kupca!

Že precej časa pred tem pa sem zasledil v neki jugoslovanski lovski reviji vprašanje bralca uredništvu revije, katera lovske krogelne naboje izdelujemo. Uredništvo mu je našelo kar precej vrst kalibrov, drugih podatkov – prepričan sem, da gre za balistične – pa mu ni posredovalo, češ da gre za »višje interese«. Sprašujem se, kakšni »višji interesi« naj bi prevladovali, saj gre vendar za domače blago, ki se v nasprotju z drugim prodaja samo v specializiranih trgovinah in se o njem vodi evidenca.

Želel sem se informirati o domači proizvodnji in o njenih balističnih vredno-

stih, čeravno so ti podatki na kartonih nabojev. Seveda pa samo zaradi pregleda nad vso proizvodnjo ni mogoče kupovati vseh vrst, poleg tega pa jih v trgovski mreži sploh ni. Zato sem se pismeno obrnil na proizvajalca (tovarna je bila ustanovljena leta 1924) »Prvi partizan« (Titovo Užice) in ga prosil za balistične podatke proizvodnega programa lovskih krogelnih nabojev – kakšen smodnik se uporablja, kako se imenuje, kakšne so konstrukcije krogel, kakšne so netilke in ali je mogoče dobiti posamezne komponente. Na odgovor sem čakal zaman; najbrž mi ga niso poslali zaradi »višjih interesov«. Če se prav spominjam, sem že pred približno 15–20 leti pisal isti tovarni in tudi takrat brez uspeha. V dolgih letih svojega lovskega udejstvovanja sem bil v pismenih stikih z najmanj 150 tujimi proizvajalci krogelnih nabojev in s trgovskimi hišami, ki jih prodajajo, pa mi je vedno vsaka odgovorila, poslala zelene podatke in priložila še vse potrebne prospekte. Odgovora nisem dobil le od inozemskega izvoznika iz Pra-

ge za češke naboje Sellier & Bellot. S poslovnostjo se naš proizvajalec že ne more pohvaliti!

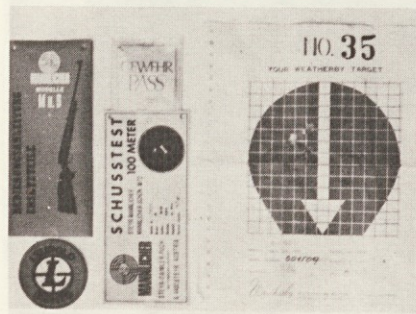
Pri brskanju po katalogih tujih trgovskih hiš pa sem naenkrat zasledil nove krogelne naboje z imenom »meding«, ki naj bi ustrezali vsem sodobnim zahtevam modernega krogelnega naboja. Bili naj bi vsestransko preizkušeni, odlikovala naj bi jih solidna kakovost in še zlasti cena. Ker znamke naboja nisem poznal, sem se pismeno obrnil na znano tujo trgovsko hišo in že z naslednjo pošto dobil odgovor, da je Meding ime francoske zastopniške organizacije, naboj pa izdeluje naš proizvajalec, ki je želel in verjeto tudi nekaj prodal omenjeni trgovski hiši, da pa omenjeni poslovni način ni sprejemljiv in se zato v prihodnje ta vrsta nabojev ne bo imenovala tako. Poslovnega odnosa tudi ni bilo mogoče nadaljevati, ker posluje omenjena trgovska hiša samo z neposrednimi proizvajalci. Po vsej verjetnosti bodo jugoslovanske naboj v prvem polletju prodajali v tujini pod lastnim imenom, v drugi polovici leta pa po vsej verjetnosti pod imenom trgovske hiše. Tako je torej naše naboj že zdaj mogoče dobiti v osmih državah in šestnajstih podružnicah iste trgovske hiše. Vsekakor precej čudna pota informacij in ugotovitev, da domačega kupca proizvajalec sploh ne upošteva. Torej o poslovnosti ni govora.

Kolikor sem informiran, so naši državljani naše naboj že kupovali prek meje, pa tudi izredno lepi reklamni panoji naj bi se pojavili.

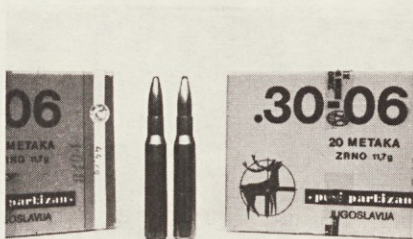
Kaj izdelujemo po katalogu tuje trgovske hiše?

.223 Remington	3,56 g Tm (delni plašč)
.243 Winchester	5,6 g
5 × 57	9 g TM
5 × 57	11,20 g TM

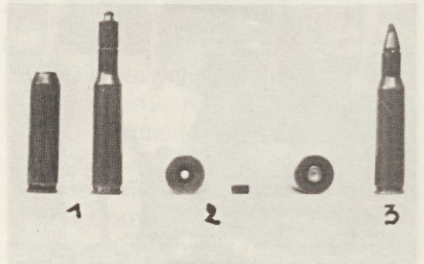
slika 1: V sredini testna kartica puške znamke Steyer, kal. .30–06, preizkušena z nabojem RWS in kroglo, težko 11,20 g

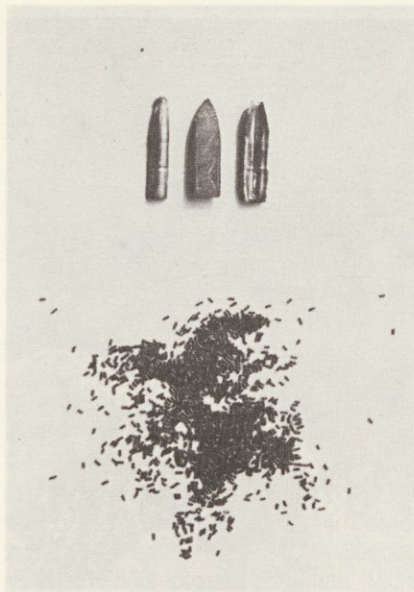

slika 2: Originalni naboji domačega proizvajalca

slika 3: Ugotovljene napake pri nabojih: 1 – odtrgan vrat tulca kal. .222; 2 – izbita netilka pri naboju PPU kal. .30–66; 3 – usločena konica naboja zaradi repetiranja iz magazina

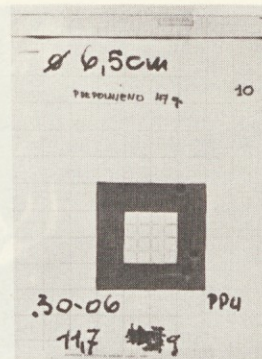
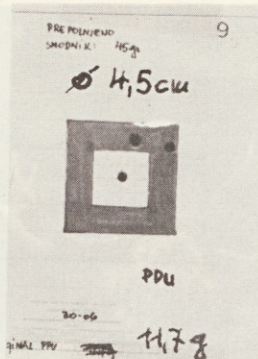
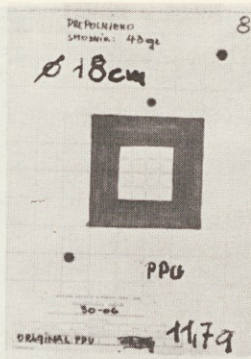

slika 4: Prerezana krogla in smodnik

5 × 57 R	9 g	TM
5 × 57 R	11,20 g	TM
7 × 64	9 g	TM
7 × 64	11,20 g	TM
7 × 65 R	11,20 g	TM
7 mm Rem. Mag.	9,40 g	TM
.308 Winchester	9,70 g	TM
.308 Winchester	11,70 g	TM
.30-06	9,70 g	TM
.30-06	11,70 g	TM
.300 Win. Mag.	9,70 g	TM
.300 Win. Mag.	11,70 g	TM
8 × 57 IS	12,70 g	TM

Izdelujemo torej enajst vrst kalibrov in v sedmih primerih z dvema vrstama krogel. Ta program pa se ne ujema s programom izdelave pušk Zastave, kar bi bilo nekako logično. Vsak proizvajalec pač prodaja tisto, kar najbolje prodaja na tujem trgu. Pa poglejmo še, kakšne lovske risanice izdeluje Zastava: .22-250; 6 mm Rem.; .243 Win.; 6,5 × 57; .308 Win.; 7 × 57; .30-06; 8 × 57 IS; .25-06 Rem.; .264 Win. Mag.; .300 Win. Mag.; 7 mm Rem. Mag.; .375 H & H. Program obsega trinajst kalibrov, v glavnem ameriških, od tega pa izdelujemo doma samo šest vrst nabojev. Znano je tudi, da je Zastava na svetu še edini proizvajalec originalnih cilindričnih zaklepov 98 K, ki so že nekaj let izredno priljubljeni v ZDA in v Avstraliji. Seveda to ni nič čudnega, saj spadamo po kvaliteti orožja v sam svetovni vrh.

Zanimale so me zmogljivosti domačih nabojev in za preizkušanje sem uporabil puško znamke Steyer, kal. .30-06 s testno kartico raztrosa pri treh strelh

slika 6: Primerjava med posameznimi težami smodnika

2,5 cm, z znamko naboja RWS in kroglo, težko 11,7 g.

Za preizkus sem uporabil originalno pakirane domače naboje istega kalibra in teže iz serije 8404. Pri zapiranju puške zaklepa ni bilo mogoče zapreti, tako da sem ga lahko zaprl šele na silo. Po sledovih polj in brazd vrteža na krogli sem ugotovil, da krogla za dober milimeter nalega na sam vrtež cevi in da v prehodnem konusu ni ustreznega prostora. Do danes sem s to puško brez težav streljal z vsemi evropskimi kalibri istih in še težjih tež krogel. Prvi strel sem oddal na poteg z vrvico, naslednji trije z naslonom pa so me prepričali, da sem zaplaval v nevarne vode. Dva od treh nabojev sta imela popolnoma izravnane netilke, kar je znak za že nevarne pritiske, pri

enem pa mi je netilko izbilo, udarci kopita v ramo pa so bili izredno močni in prek meje najtežjih kalibrov. Raztrosni krog je znašal 8 cm. Težko verjamem, da bi bila puška Steyer nesoliden izdelek, čeravno sem v puško Zastava istega kalibra vložil naboj brez težav, torej je bil vrtež cevi bolj oddaljen od čela naboja. Pri seriji nabojev 8401 z 9,7 g kroglo sem naboj vložil brez težav. Zaradi primerjave sem izmeril dolžino nabojev, težo tulcev, težo smodnika in teže krogel.

Serijski nabojev 8404, teža krogle 11,7 g, izmerjena dolžina 26 nabojev v mm: 1/82,75; 2/82,90; 1/82,95; 1/83,00; 6/83,10; 4/83,15; 4/83,20; 3/83,25; 3/83,30; 1/83,40 mm.

Med najkrajšim in najdaljšim nabojem je 0,65 mm razlike.

Serijski nabojev 8401, teža krogle 9,7 g, izmerjena dolžina 10 nabojev v mm: 2/81,50; 4/81,55; 1/81,60; 3/81,70 mm.

Med najmanjšo dolžino naboja krogel, težke 9,7 g in največjo dolžino krogel, težke 11,7 g, je po dolžini 1,9 mm razlike. Če bi bila krogla nekoliko globlje potisnjena v vrat tulca in bi bilo v njej morda za malenkost manj smodnika, bi naboj brez težav spravil v puško. Lahko pa je vzrok za težko zapiranje zaklepa tudi oblika krogel.

Teže praznih tulcev z netilko, stehanih 10 nabojev v greinih (1 gr = 0,0648 grama):

1/184 2/185 1/186,2 3/186,5 1/186,6 2/187 gr.

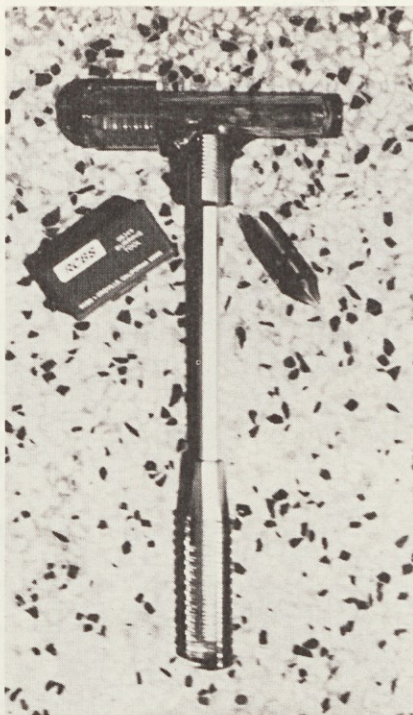
Teže krogel 11,7 g = 180 gr (stehanih 10 krogel):

1/179; 1/179,5; 2/180; 2/181; 1/182; 1/183; 1/184; 1/185 gr.

Za primerjavo tež sem vzel še ameriške krogle Speer 180 gr, in sicer 10 krogel: 1/175; 1/176; 3/180; 3/181; 2 183 gr.

Razlika med najlažjo in najtežjo kroglo znaša pri domači krogli 6 gr, pri tuji pa 8 gr.

slika 5: Kladiivo za izbivanje krogel. Naboj je v glavi kladiiva

Precejšnja razlika pa je med navadnimi in tekmovalnimi krogami. Za primerjavo sem vzel 10 krogel znamke Sierra, ameriške proizvodnje: 8/180; 1/181; 1/182 gr.

Vedno se teži po čimbolj enakomernih težah krogel!

Razlika je samo 2 gr.

Količina smodnika v stehanih 10 nabojih s težo krogel 11,7 g v greinih je bila naslednja: 1/45; 4/46; 2/48; 1/49; 1/49,5; 1/50 gr.

Razlika med najnižjo in najvišjo težo znaša 5 gr, kar lahko že občutno vpliva na zmogljivost. Smodnik ima obliko cevčic, debelih 0,7 mm in dolgih 1,6 mm. Krogle so oploščene s tombakom, na sredini je svinec, ki je zaradi delnega plašča lahko zadržen. Krogle so zalepljene v tulec z bitumenskim lakom.

Zaradi izredno močnega odsuna puške pri streljanju sem prepolnil 9 nabojev, in sicer tako, da sem zmanjšal dolžino naboja na 81,2 mm, ga nato brez težav vložil v puško in opravil tri različne polnitve s smodnikom. Pri preizkusu sem dobil naslednje rezultate:

3 naboji smodnik 43 gr raztros 18 cm
3 naboji smodnik 45 gr raztros 4,5 cm
3 naboji smodnik 47 gr raztros 6,5 cm

S prepolnitvijo sem dobil popolnoma normalen odsun puške in z ustrezno količino smodnika prav dobre rezultate v raztrosu.

Primerjave med posameznimi težami smodnika pa kažejo, da nastopajo razlike v zmogljivosti.

Našemu smodniku je glede na začetno hitrost in težo smodnika še najbližji ameriški IMR-4064, ki ima pri:

1. 49,5 gr 820 m/s /PPU 822 m/s)
2. 47,5 gr 786 m/s
3. 45,5 gr 750 m/s

Razlika je med:

1. in 2. 34 m/s
2. in 3. 36 m/s
1. in 3. 70 m/s

Teža smodnika torej občutno vpliva na zmogljivost. Med samim pisanjem

članka pa sem ugotovil, da ima tudi sosed težave z vlaganjem nabojev v nabojišče pri drugem kalibru. Ali je mogoče trditi, da sem imel pri domačih nabojih pač smolo? Če se je tako ugledna firma odločila za tako širok spekter prodaje, potem je bila s preizkušnjami nabojev gotovo zadovoljna. Kakega odgovora domačega proizvajalca tako ni pričakovati, zadovoljni pa smo lahko, da se je domač naboj v Evropi tako uveljavil, pa četudi na račun cene. V tujini so več kot enkrat dražji kot doma, vendar pa cenejši od tujih!

Mercator – Mednarodna trgovina n. sol. o.

TOZD

Slovenija-Sadje

SEKTOR MESO

prireja

15. 9. 1985 ob 8. uri lovsko strelsko tekmovanje v disciplinah »glinasti golobi« in »pomanjšano tarčo« »srnjak«.

III. POKAL MERCATORJA

Tekmovanje bo na strelišču Lovske družine Krško na Trški gori. Tekmujejo strelci posamezniki in strelske ekipe (štiričlanske). Strelce in gledalce vabimo k čim številnejši udeležbi.

Gospodarjenje z risom v ČSSR*

Ris je prvobitna divjad slovaških Karpatov. Medtem ko so ga na Češkem in Moravskem povsem iztrebili že pred 1. svetovno vojno, pa je na Slovaškem preživel, čeprav v skromnem številu in kljub denarnim nagradam, ki so jih izplačevali za uplenjenega risa. Tako so npr. v letih 1927/28 uplenili povprečno 20 risov, leta 1929 pa le 14. Zaradi zaskrbljujočega znižanja številčnosti risa je lovska organizacija leta 1934 predlagala, da bi ga zaščitili, kasneje pa so uvedli lovopust od marca do junija. Tako se je številčnost te živali v nekaj letih vidno izboljšala.

Po 2. svetovni vojni pa se je risja populacija izrazito povečala in naglo širila svoj življenjski prostor. Leta 1946 se je ris spet pojavil na Moravskem in razmnožil v Moravsko-Slezijskih Beskidih, vendar so ga lovci v nekaj letih ponovno iztrebili. Leta 1955 so ukinili lovopust za risa tudi na Slovaškem, vendar je številčnost še naprej naraščala. Posamezne živali so se selile proti zahodu in se pojavljale na Češkem, v Nemški demokratični republiki, Zvezni republiki Nemčiji in Avstriji. Tako močno naraščanje števila je trajalo do leta 1971, leta 1972 pa je začelo naglo upadati.

Glavni vzrok za upadanje številčnosti je intenziven lov na to mačko. Na kakih 1,3 milijona ha gozdnih območij, ki jih naseljuje ris, so odstrelili na leto 110 in več risov in tako se populacija dolgočasno ni mogla uravnovesiti. Pogost plen so bile tudi vodeče risinje, katerih osiroteli mladiči še niso bili sposobni živeti samostojno; prihajali so tudi v bližino naselij in na kmečka dvorišča, v parke in gozdarska naselja, kjer so napadali pse, perutnino ali ovce. Pri tem so mnoge živali odstrelili ali drugače pokončali, često pa je risa povozil avto ali vlak. Nihče se ne spominja, da bi se kdaj prej risi tako pogosto pojavljali v bližini ljudi.

Ker je ris zvest svojim stalnim stečinam in ker se pogosto vrača k plenu, če ga

od njega le kaj ne prepodi, ga je razmeroma lahko loviti tudi na pasti. To je na Češkem prepovedano, vendar pa pasti ilegalno uporabljajo, kar spet načena populacijo.

Zaradi naglega zmanjševanja števila risov – leta 1978 so jih uplenili le 48 – so ponovno uvedli lovopust od 1. 3. do 15. 9. Vendar to ni dovolj, ker so mladi risi navezani na mater in odvisni od nje vse do konca leta in še dlje, saj do naslednje paritve živijo in lovijo z njo. Prezgodaj osiroteli mladiči običajno žalostno končajo. Kljub temu pa kaže, da se je številčnost risov v obdobju 1976–1979 ponovno uravnovesila in da po letu 1980 rahlo narašča. Zdaj so populacijo ocenili na 865 živali, kar je nedvomno pretiran podatek. Strokovna ocena številčnosti govori o 500 risih, kar pomeni 1 ris na 2600 ha gozda. Leta 1984 so na Slovaškem uplenili 80 risov, 5 pa odlovili živih. Na Češkem pa je ris od leta 1975 povsem zaščiteno.

Pokazalo se je, da ima premočan in nenačrten odstrel posledično velik vpliv na močna populacijska nihanja risa. Zato je treba odstrel in odlov te živali uravnavati in načrtovati. Če je potreben

odlov risov zaradi ponovne naselitve, ima odlov gotovo prednost pred odstrelom. Poleg tega so predlagali tudi, da bi lovno dobo omejili le na mesece januar–marec. Čeprav ta predlog verjetno ne bo sprejet, pa je treba z odstrelom risov začeti kasneje kot 15. septembra, predvsem zaradi že omejenih možnih posledic odstrela vodečih risinj.

Tudi v ČSSR je gozdna steklina podobno kot v številnih evropskih državah stalen zdravstveni problem. Glavni prenašalec te bolezni je lisica, ris pa ima pri širjenju stekline povsem podrejeno, nepomembno vlogo. Za virus stekline je ris 30-krat manj občutljiv kot pes, pa tudi sama bolezen poteka pri risu veliko manj izrazito. Ker spada ris med vnete preganjalce lisic in s tem prispeva k omejevanju širjenja stekline, je pogosto izpostavljen tudi možnosti okužbe. Vendar so na Slovaškem doslej ugotovili steklino pri risu le v enem primeru.

V slovaških Karpatih je najpogostejši in najpomembnejši risov plen srnjad. To lahko precej vpliva na prirastek

Za virus stekline je ris 30-krat manj občutljiv kot pes, pa tudi bolezen poteka manj izrazito

* Češkoslovaška oziroma uradno Češkoslovaška socialistična republika meri 127 869 km² (12 786 000 ha). Sestavljajo jo tri pokrajine: Slovaška, Moravska in Češka.

srnjadi, zato je treba številčnost risov uravnavati na znosno raven. Kljub temu pa ugotavljajo, da se je v zadnjih 20 letih, obenem z naraščanjem številčnosti risa, povečal tudi odstrel srnjadi. V zadnjih letih se sicer številčnost srnjadi znižuje, vendar predvsem zaradi intenzivnega kmetijstva in ne kot posledica navzočnosti risa.

Vpliv risa na jelenjad je nepomemben, čeprav priložnostno upleni tele ali šibko telico, kar je prej koristno kot škodljivo. Podoben je njegov vpliv na divjega prašiča; ris se sicer loti ozimca ali šibkega lanščaka, le redko in izjemoma pa starejših živali, saj pri tem lahko tudi sam skupi težje poškodbe. Pozna-

mo primere, ko je merjasec risa celo pokončal. Povsem nedvoumno sklepa-
jo, da je volk jelenjadi in divjemu prašiču veliko nevarnejši kot ris.

Povsem drugačen pa je vpliv risa na muflona. Na Slovaškem je ris zdesetkal več kolonij muflonov. Za muflona se zdi, da ni prilagojen na življenjsko skupnost z risom. Zato velja, da v risovem življenjskem okolju z mufloni ni mogoče načrtno gospodariti.

Nad zgornjo drevesno mejo v višavah Visokih Tater, kjer v alpskem okolju živijo gamsi, tem živalim ris ni nevaren. Tam pa, kjer so to alpsko divjad naselili v gorska območja tudi pod zgornjo drevesno mejo, nanjo ris močno vpliva.

O tem, kako ris vpliva na gozdne kure, ni povsem zanesljivih dokazov. Dejstvo je, da številčnost vseh treh na Slovaškem živečih vrst – velikega petelina, ruševca in gozdnega jereba – že vrsto let upada, vendar ne samo tam, kjer živi ris. Vzrok za upadanje številčnosti gozdnih kur torej ni ris, pač pa stalno poslabševanje življenjskih razmer za to divjad.

Od domačih živali so risov plen pogosto ovce, ki se pasejo na planinskih pašnikih. Vendar so ti primeri redki, če jih primerjamo s škodami, ki jih lahko med drobnico povzročita medved ali volk. Ris pogosto napade tudi pohajškega psa ali mačko, kar pa mu je treba škoditi samo v dobro.

Človeka ris ne napade. Običajno se mu neopazno umakne, saj živi v nekaterih območjih, ki jih obiskujejo številni turisti. Strah pred to plaho in previdno mačko je torej neutemeljen.

Karpatske rise so uporabili tudi za ponovne naselitve v več evropskih državah. Dobro so uspele naselitve v Sloveniji in Švici, kjer nastajajo stabilne populacije. V ZR Nemčiji, v »Bavarskem gozdu« pa se naselitev ni posrečila. Svoj čas so rise naselili tudi v Šumavo na Češkem, to je na drugi, češkoslovaški strani Bavarskega gozda, in morda bo tam nekoč nastala samostojna populacija. Ponovna naselitev risa v Avstriji je pri tamkajšnjih lovcih povzročila veliko polemik in treba bo še počakati, da bo ris ponovno član avstrijskega živalskega sveta. V tem času naseljujejo risa v francoskih Vogezih, ponovna naselitev v italijanski narodni park Gran Paradiso pa ni uspela.

Na Češkoslovaškem bodo storili vse, da bo ris ostal sestavni del njihovega živalskega sveta, vendar mora to usmeritev podpreti s svojim sodelovanjem tudi lovstvo, saj lahko ogrozi ek-sistenco te živalske vrste predvsem lov.

Pavel Hell, ČSSR
prevedel in priredil Blaž Krže

Ris v svojem biotopu. Svoj teritorij označuje tudi s praskanjem po podrtem drevesnem deblu.

Damjeki v Posavju

Konrad Sajdl

Odločitev o naselitvi damjekov ali lopatarjev v nekatera lovišča lovskih družin Posavja je bila sprejeta pred petnajstimi leti, torej v času, ko so se posamezne lovske organizacije v Sloveniji bolj ali manj samostojno zavzemale za naselitev tujih (neavtohtonih) vrst velike divjadi, predvsem damjekov in muflov. V našem primeru je pri odločitvi sodelovalo petnajst zainteresiranih lovskih družin, ZLD Posavje-Krško in ZLD Novo mesto, Lovska zveza Slovenije ter Gozdno gospodarstvo Brežice. Strokovno pomoč pa je nudil Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, odsek za lovstvo iz Ljubljane.

Za naselitev damjekov so bila izbrana območja treh lovskogojitvenih bazenov, in sicer:

1. *bazen Dobrava*, kjer imajo svoja lovišča LD: Brežice, Dobova, Globoko in Kapela.

2. *bazen Krakovo* z lovišči LD: Krško, Raka, Veliki Podlog, Kostanjevica, Bučka in Škokljan.

3. *bazen Boštanj* z lovišči LD: Boštanj, Studenec, Tržišče, Šentjanž in Mokronog.

Od omenjenih lovskih družin jih je enajst organizacijsko povezanih v Zvezi lovskih družin Posavje-Krško, štiri pa v Zvezi lovskih družin Novo mesto. Površina lovišč posameznih bazenov meri od 8400 ha (Dobrava) do 20 000 oziroma 21 000 ha (Krakovo in Boštanj). Vendar te površine damjekom ne ustrezajo v celoti. Zato so zanje namenili predvsem ravninska gozdnata območja Dobrave in Krakovskega gozda, v Boštanju, kjer ravninskega sveta ni, pa gričevnata in hribska območja v nadmor. v. 300 do 500 m, ki se razprostirajo od Save proti Dolenjski. V ravninskih območjih prevladujejo hrastovi gozdovi (hrast dob) s črno jelšo, belim gabrom in še nekaterimi vrstami gozdnega drevja in grmovja. V Dobravi nastajajo v zadnjih desetletjih umetne gozdne kulture hitro rastočih drevesnih vrst iglavcev in listavcev. V Boštanju pa so mešani gozdovi s pestrim sestavom drevesnih vrst, med katerimi je tudi dovolj plodonskega gozdnega drevja. Nekaj je tudi čistih bukovih sestojev.

Poljska zemljišča v Dobravi in Krakovem ležijo večinoma na obrobju gozdov, medtem ko so v Boštanju pomešana med gozdovi.

Temeljni vrsti velike divjadi v omenjenih loviščih sta srnjad in divji prašiči. Slednjih je dovolj v Boštanju, medtem ko se v Dobravi in Krakovem pojavljajo občasno.

S posredovanjem Lovske zveze Slovenije smo damjeke nabavili postopoma, in sicer v letih 1970 do 1977 pri Upravi otokov Brioni (sedaj Titovi Brioni).

Stroške nabave in prevoza so plačale uvodoma navedene lovske organizacije.

Pred nabavo divjadi so v Dobravi in Krakovem uredili 1 ha veliko oboro s krmiščem, napajališčem in solnico.

Prve damjeke so pripeljali z Brionov v Dobravo jeseni, 24. 11. 1970, in jih takoj izpustili v oboro. V njej so ostali vso zimo in naslednjo pomlad do 6. 7. 1971, ko so jih izpustili v lovišče. V Krakovo pa so živali pripeljali in izpustili v oboro 16. 2. 1974 in na prostost 19. 7. 1974.

Živali so bile večinoma mlajše in srednje razvite, priloženo, pred transportom

odžagano rogovje jelenov pa razmero-ma kratko in šibko. Za zimsko krmljenje v oborah so uporabljali največ seno, peso in koruzo, spomladi pa so dodajali še svežo hrano, predvsem travo. Poleg tega so damjeki v oborah pojedli vse, kar je bilo užitnega. Objedli in obgrizli so nekatere vrste mladja gozdnega drevja in grmovja, predvsem trepetliko, vrbo, jelšo, krljiko in drugo, medtem ko se smreke niso lotili. Jeleni so z rogovjem drgnili ob drevesca listavcev in smreke.

Živali so bile občasno precej vznemirjene, verjetno zaradi številnih obiskovalcev, ki so si vsak dan prihajali ogledovat novo vrsto divjadi.

Nekatere košute so v drugi polovici junija poleggle po enega mladiča; od 14 košut jih je 10 poleglo mladiče.

Po izpustih iz prilagojevalnih obor se je večina živali, združena v manjših tropih, še nekaj tednov zadrževala v bližini obor.

Za zgraditev obor in krmila so lovske družine porabile precejšnja finančna sredstva, vse drugo pa so lovci opravili prostovoljno in brezplačno.

V Boštanju so bili prvi damjeki – 16

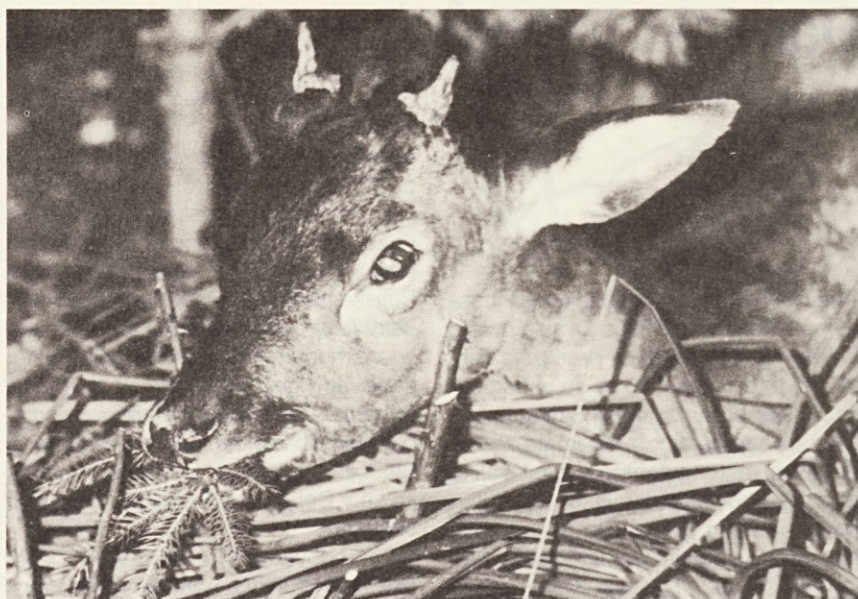
Stanje damjekov v Posavju od l. 1970–1985

Lovsko-gojitveni bazen	Naseljeni damjeki			Izgube do l. 1984	Odstrel do l. 1984	Spomladan. številč. l. 1985	Načrtovani odstrel l. 1985
	leto nasel.	spol	število				
Dobrava	1970	jeleni	3	3	5	9	4
	v prilagojevalne obore	košute	5	11	–	17	3
		teleta	–	10	1	–	–
		skupaj	8	24	6	26	7
Krakovo	1974	jeleni	6	2	9	18	4
	v prilagojevalne obore	košute	9	4	10	12	1
		teleta	–	1	–	–	3
		skupaj	15	7	19	30	8
Boštanj	1975–77	jeleni	12	9	6	48	13
	nepo-sredno v lovišče	košute	23	8	–	52	–
		teleta	–	–	4	–	4
		skupaj	35	17	10	100	17
Skupaj	1970–77	jeleni	21	14	20	75	21
		košute	37	23	10	81	4
		teleta	–	11	5	–	7
		skupaj	58	48	35	156	32

glav – izpušчени neposredno v lovišče 5. 2. 1975, torej sredi zime. Na srečo tisti čas ni bilo snega. Damjeke smo izpustili na manjši jasi sredi gozdov, na kateri je bilo pripravljeno dobro založeno krmišče z deteljo, senom in koruzo.

Tega krmišča se damjeki niso nikoli dotaknili. Takoj po izpustu so se razgubili po okolici, v naslednjih dneh pa so se združili v manjše trope. Čez teden dni je tak trop že prešel v sosednje lovišče, približno 10 km od kraja izpusta. Po 20 dneh pa so enega damjeka videli pod Jatno, kakih 25 km od tam, kjer je bil izpuščen. Večina živali se je gibala na kakih 3000 ha velikem območju. Tej populaciji smo 15. 2. 1977 dodali še 9 in in istega leta proti jeseni še 10 živali. Vendar smo jih izpustili v drugem delu lovišča – na Lepem dobu, kjer je več pašnih površin. V tem delu lovišča se damjeki še danes najraje zadržujejo. Od tod se širijo proti Dolenjski celo do Šentruperta in Trebeljnega, trop damjekov pa se občasno zadržuje v lovišču LD Radeče. Trije so celo preplavali Savo in se nekaj časa zadrževali na loškem polju v bližini železniške proge, kjer je dva povozil vlak, tretji pa je izginil neznano kam.

Naseljena divjad se je vsaj prva leta vedla precej domače in nerodno. Posledice tega so bile velike izgube, ki sta jih povzročila cestni promet in divji lov, kar velja zlasti za bazena Dobrava in Krakovo, kjer populaciji kljub skromnemu odstrelu le počasi napreduje. Tudi v Boštanju smo prve trofeje lopa-

Damjek-gumbar v drugem letu starosti, uplenjen v lovišču LD Boštanj I. 1984, kategor. razred C.

Foto V. Mrzlak

tarjev dobili od povoženih živali. Z nastajanjem novih generacij pa je takih izgub vedno manj. Zanimivo je, da v Boštanju med teleti vse od naselitve nismo zabeležili nobene izgube. Kaže, da imajo v novem okolju poleženi mladiči vse lastnosti, ki jih mora imeti prava divjad. Na dokaj obsežnem območju, ki smo ga namenili damjekom, le-ti izbirajo stanišča, ki jim najbolj ustrezajo (ekološke niše). To so odrasčajoči in stari listnati in mešani gozdovi s plodonosnim drevjem in različno podrastjo, vmes ali na obrobju pa je

dovolj primernih travniških površin. Zelo radi obiskujejo krmne njive za divjad, posejane s črno deteljo, ovsom in krmnim ohrovtom. Priljubljene so tudi naravne košenice, še ljubši pa so jim dobro gnojene travniki. Raztresen hlevski gnoj jih prav nič ne moti, le z gnojnico pognojjenih površin se izogibajo, dokler jih vsaj nekoliko ne izpere deževje. Tudi v zimskem času se pasejo, dokler je zemlja kopna, sicer pa razbrskajo sneg, da pridejo do trave, gozdnih plodov ipd. Pozimi objedajo grmovje in gozdno podrast, v hudi sti-

Prvi damjek uplenjen v lovišču LD Boštanj, leta 1984, kategor. razred II. B

Foto J. Zupanc

Poljskim zajcem namenjeno vejevje jablane so pozimi obgrizli predvsem damjeki

Foto J. Napret

ski pa obgrizejo tudi lubje mlajših listavcev. Lupljenja lubja do sedaj nismo opazili. V visokem snegu radi pridejo v bližino naselij, celo pod kozolce, kjer iščejo hrano. Izogibajo pa se obsežnih strnjenih gozdov in hujših strmin.

Pozimi so živali združene v trope, ki jih sestavljajo košute, teleta in lanščaki. Starejši jeleni živijo ločeno v manjših tropih ali posamezno. Tropi se pogosto združujejo in razhajajo. Včasih brez razloga zapustijo stanišče in se čez nekaj časa vrnejo ali pa tudi ne. Praviloma uvrščamo damjke med dnevno divjad, vendar vsaj pri nas velja to le za košute in mladino, medtem ko so stari lopatarji pravi ponočnjaki in jih je podnevi videti le v času paritve-ruka.

Vsaka naselitev divjadi terja svoj davek. Že med odlovom in transportom pride večkrat do poškodb, stresa in pogina. V novem okolju pa se divjad težko znajde, se s težavo prilagaja in izgube so velike. Potrebna so leta in nastanek novih generacij, da se populacija prilagodi, okrepi in normalizira. Vse te tegobe so spremljale tudi naše damjke.

Uvodoma sem omenil, da damjeki, ki smo jih dobili, fizično niso bili najbolje razviti, kljub temu pa so bili primerna osnova za nadaljnji razvoj populacije. V tukajšnjem okolju poležene in razvite živali so zdrave in precej krepkejše od naseljenih. V zadnjih letih se pojavlja vse več temnih (skoraj črnih) damjekov (melanizem). Popolnoma beli primerki pa so pogosti v Dobravi, redkejši v Krakovu, v Boštanju pa jih sploh ni. Paritev pri maloštevilni populaciji mine skoraj neopazno in jeleni rukajo slabo. Prvič smo živahen ruk opazili lani v Boštanju. Takrat se je na razmeroma majhnem rukališču zadrževalo več tropov, ki so štelili od 15 do 30 živali.

Košute poležejo enega, pogosto tudi dva mladiča. Nekaj časa žive z mladiči ločeno od tropov, le-tim pa se pridružijo proti jeseni. V drugem letu starosti zraste jelenčkom pravo rogovje, ki je navadno šilasto. Pri nekaterih jelenčkih so šila izredno kratka (gumbarji). Zakaj se pojavljajo gumbarji, še ne vemo. Vzrok za ta pojav vsaj pri nas ne more biti prevelika številčnost in slabe življenjske razmere. Morda je to pri damjkih povsem naraven pojav? Na to bi lahko sklepali po tem, ker so gumbarji telesno enako razviti kot šilarji. Kako je v resnici s tem, bodo v prihodnosti pokazale praktične izkušnje. Nekaterim jelenom se še v zreli dobi razvije rogovje z nepravilno oblikovano eno ali dvema lopatama (glej sliko). Taka trofeja je sicer zanimiva, nikoli pa ne

PERIODIČNI OBRAČUNI LOVSKIH DRUŽIN – DA ALI NE?

Iz posameznih lovskih družin obveščajo Lovsko zvezo Slovenije, da centrale SDK od lovskih družin zahtevajo tudi periodične obračune. To nekaterim lovskim družinam povzroča velike težave, saj računovodske posle opravljajo v LD voljeni blagajniki – prostovoljno in brez honorarjev. Poleg tega je zaradi izrazito sezonskega poslovanja v lovskih organizacijah pričakovati tudi nepotrebne zaplete, ker bi vse lovske družine v prvem trimesečju in polletju zanesljivo izkazale izgube z vsemi posledicami, ki pa zaradi društvenega značaja lovskih družin niso smiselne.

Lovska zveza Slovenije je poslala SDK – centrali za Slovenijo – pismo z obrazložitvijo in jih zaprosila, naj bi v prihodnje, tako kot doslej, lovske družine SDK predložile le zaključni račun.

Na pismo Lovske zveze Slovenije je SDK – centrala v Ljubljani poslala odgovor (11. 6. 1985), ki se glasi:

Številka: 31-1/85-III-KO

Datum: 11. 6. 1985

ZADEVA: Periodični obračuni lovskih družin

ZVEZA: Vaše pismo št. 38 z dne 3. 6. 1985

V svojem pismu navajate, da nekatere podružnice naše službe zahtevajo periodične obračune od lovskih družin.

V zvezi s tem vas obveščamo, da po določbi zadnjega odstavka 36. člena Zakona o knjigovodstvu (Ur. l. SFRJ, št. 25/81, 41/81 in 12/84) lovske družine niso obvezne sestavljati in predlagati službi družbenega knjigovodstva periodičnih obračunov, ampak samo zaključne račune.

Zato vas prosimo, če imate tak primer, da nam ga sporočite, da bi zadevo ustrezno uredili.

Tovariški pozdrav!

*Generalni direktor:
mag. Franc Knafelc l. r.*

more doseči polne vrednosti. Žal brionskih damjekov ne poznamo podrobneje, niti okolja, v katerem tam živijo, zato primerjava z našimi, v drugačnem okolju živečimi damjeki po telesni moči in trofejah ni mogoča. Povem lahko le to, da v zadnjem času opazamo v naravi močne lopatarje s kapitalnim rogovjem in težke tudi do 100 kg. Odnos damjekov do drugih vrst divjadi je zadovoljiv. O tem sem se prepričal neke mesečne zimske noči, ko sem opazoval divjad ob krmišču za divje prašiče. V petih urah se je na tem krmišču prikazalo 5 damjekov, 3 srne, 2 poljska zajca in 11 divjih prašičev. Kadar se je vsiljiva srna damjeku preveč približala, jo je napodil, in sicer tako, da je nekaj metrov stopil za njo. Podobno je napodil zajca. Red na krmišču pa so napravili divji prašiči. Ob njihovem prihodu so s krmišča pobegnili tudi damjeki. Vsa omenjena divjad se torej izogiba neposrednim stikom, kaže pa, da si med seboj ne škoduje. Škode od damjekov na poljih in v gozdovih so do sedaj minimalne in so manjše od škod, ki jih povzroča srnjad. Včasih povzročijo damjeki nekaj škode zgodaj spomladi na oziminah, škoda pa, ki nastane v gozdovih z objeda-

njem, obgrizovanjem in drgnjenjem, ni omembe vredna. Seveda to ne pomeni, da bo vedno tako. Prav pojav škod bo v prihodnje najpomembnejši pokazatelj za določanje številčnosti te divjadi, ki ga bo gospodarjenje moralo upoštevati.

Škode nastanejo večinoma pozimi, zlasti kadar dalj časa leži visok sneg. Takrat poskušamo te škode vsaj deloma preprečiti z intenzivnim krmljenjem. Preveliko namnožitev damjekov in morebitno širjenje na neustrezna območja bomo v prihodnje preprečevali z odstrelom. V Dobravi in Krakovem opravljajo odstrel že nekaj let, v Boštanju pa smo damjke začeli odstreljevati leta 1984, se pravi devet let po prvi naseilitvi; seveda gre za izbirni odstrel. Zaenkrat še prizanašamo močnim jelenom in košutam, ko pa bo dosežena zaželena številčnost, bo vsekakor tudi sestava odstrela drugačna.

Enotnih gojitvenih smernic (tudi, če bi jih sprejeli) za to vrsto divjadi najbrž ne bo mogoče dosledno upoštevati. Glede na različne življenjske razmere in na škodo, ki jo damjeki ponekod povzročajo, bo treba gojitev te vrste v celoti prepustiti območnemu oziroma bazenskem gospodarjenju.

V tišini gozdov

Franc Šetinc

Če kreneš levo ali desno s tuhinjske asfaltne ceste, si že v strmini: levo sta Kostavska in Menina planina, desno se pride na Rakitovec in Pšajnovico. Če nisi dober hodec, je bolje, da nisi lovec. Tu je treba veliko hoditi, zato pa si vselej nagrajen z lepimi razgledi po strmih livadah, zelenih dolinicah, temnih gozdovih in grapah – tja gor proti Menini. Z Ivanom Hribarjem se potikava po teh strminah do mraka, ko se utrujena spuščava v Laze, kjer je njegova gostilna. Pod njo je nova lovska koča, lepo urejena brunarica, ki so jo z lanko uspelo veselico, strelskim tekmovanjem in lovsko razstavo izročili namenu. Lovska družina ima še dve stari koči, ki sta visoko v hribih, primerne za počitek ljudi, ki ljubijo samoto, strmine, divjad, zelenje in čist zrak, vsega tega pa je v tuhinjskih planinah na pretek.

Ivan rad lovi na zalaz; pravi da lahko tako preseneti srnjaka na nekaj korakov. Seveda moraš znati hoditi tiho in v zavezništvu z vetrom. Prvi srnjak, ki sem ga uplenil na Kostavski planini, je stekel čez cesto in se pod njo skril za grmovje. Pritajila sva se, da bi srnjak mislil, da sva odšla. Pravzaprav sva ga grdo ogoljufala za življenje: nič hudega sluteč je izza grmovja pokukal proti nama, ko se je najmanj nadejal smrti. Kostavska planina skriva v tišini gozdov spomin na Kamniški bataljon, ki se je na božični večer leta 1942 junško spopadel z močnejšim nemškim sovražnikom. Še so živi ljudje, ki se spominjajo nemških kolon, zelencev, kakor so jim rekli, ki so se s tuhinjske strani vzpenjali proti Slevcu na Kostavski planini. Vojaki so bili v belini snega kot pošasti – grozljivi špalir smrti, ki so jo vodili s seboj. Več tisoč sovražnih vojakov je bilo. Več tisoč na en sam – Kamniški bataljon. O njegovem junštvu so Nemci še dolgo govorili. Padel je ves poveljniški kader, padlo je šestnajst borcev, padli so komandant Matjaž in komandirja Miha in Dušan. Lovci in drugi prebivalci Tuhinjske doline se vsako leto vzpenjo k spomeniku, kjer prisluhnejo tišini gozdov in v spominu zaživijo s padlimi partizani. Vsak lovec, ki ga lovska pot zanese sem, za trenu-

tek postoji pred spomenikom in se pokloni spominu na kamniške junake. Rad se odpravim tudi proti Rakitovcu s pokrito visoko prežo na vrhu. Sprva sem mislil, da se da s te preže zlahka upleniti kakega srnjaka, pa sem se kmalu prepričal, da nobenega ne mika v njeno bližino. Je pa z nje lep razgled na vse strani in če zagledaš kako žival daleč ob robu gozda, se jo da še zmeraj zalesti. Nekega večera sem na grebenu zagledal srnjačka, ki sta bila s svetlim nebom v ozadju videti kot na filmskem platnu. Čeprav bi moral enega odstreliti, se mi je puška ob prečudovitem doživetju kar sama od sebe povesila.

Pred dnevi sem se s preže spustil do vodovodnega zajetja. Rekli so mi, da tam izstopa star, močan srnjak, samo potrpljenje je treba imeti zanj, kajti pride pozno, navadno takrat, ko je že pretemno, da bi lahko streljal. Čakal sem več kot eno uro, ko so se naenkrat od nekod prikradli črni oblaki in je začelo močno treskati. Z Ivanom sva jo ucvrla do avtomobila; vso pot so po nebu vijugali bliski in nama osvetljevali pot.

Drugič sem prebrisanega srnjaka čakal do samega mraka. Večkrat se mi je zazdelo, da hodi po gozdu; enkrat so šoje zagnale tak vrišč, kakor da napovedujejo njegov prihod, toda na jaso ga ni bilo. Se bom morda jutri srečal z njim?

Lani sem na Hribu uplenil starega srnjaka. Če bi ga bil bolje pogledal, bi ga po pusti, sivi, redki dlaki spoznal za starega, tako pa sem mislil, da je gumbar. Pasel se je na samotni jasi in ga tudi hud naliv ni prepodil od tam. To je bilo usodno zanj, kajti prav takrat sva se z Ivanom pojavila na začetku jase. »Gumbar je,« je šepnil Ivan, ko je odložil daljnogled. »Lahko streljate...«

Skozi daljnogled sem zagledal srnjakovo glavo s kratkimi rožički. To bo moj prvi gumbar, sem veselo pomislil. Počakal sem, da se je lepo postavil, potem sem ustrelil.

»Dobro je zadet,« je rekel Ivan, ko je videl, da se pripravljam na drugi strel. Ker je lilo kot iz škafe, sva srnjaka

spravila v prtljažnik in se odpeljala v dolino. Pred garažo naju je čakal Jože, starejši Ivanov brat, ki se ukvarja z ovčerejo. Čreda se pase tja gor do Menine, kjer se svet prevesi na štajersko stran. Veliko je dela z ovčami in paše je vse manj, odkar so kmetje začeli ograjevati svoj svet. Štiristo ovac je lepa zaloga živega mesa, strateška rezerva, če bi prišlo do vojne. Pred leti je strela udarila naravnost med čredo in pobila precej živali. Tisto leto, ko se je s Kočevskega priklatil medved, je nekaj ovčk končalo pod njegovimi šapami.

Kakšnikrat zaidejo v te hribe tudi divji prašiči, zato se včasih odpravimo na lov nanje. Nekoč sva z lovcom po značilnem prašičjem vonju izsledila cel trop, ki pa se ni dal zbežati iz goste goščave. Više v skalah so gamsi, ki pa jih je težko izslediti. Dušan je enkrat srečal zares močnega gamsa, a mu je ušel, še preden je utegnil pomeriti vanj. Dvakrat, trikrat sem šel tudi sam po gamsjih sledovih, enkrat sem enega spodil, toda do strele še nisem prišel.

Nadvse zanimiv je brakadni lov, čeprav je plen po navadi bolj skop. Ko sem hodil na lov še kot gost, sem nekje na pobočju Kostavske planine uplenil lepega, zlatorumenega lisjaka. Bil je pozen jesenski dan, še brez snega. Stal sem na gozdni stezi in se leno naslanjal k drevesu, prepričan, da gre lov h koncu in da nimam nobenega upanja več. Tedaj sem zaslišal, kako je levo nekaj zašuštelo v suhem listju, nato pa previdno steklo naravnost proti meni. Nestrpno sem čakal, da se bo tista reč prikazala iz globače. Puško sem imel pripravljeno, treba je bilo samo pritisniti na petelina. Srce je glasno tolklo, po vsem telesu sem čutil njegove močne udarce. Strah me je bilo, da bi me izdalo.

Zdelo se mi je, da sva se za hip srečala s pogledom. Lisjak je obstal, pripravljen na zasuk. Vem, kako je to, ko se žival bliskovito zasučje in švigne mimo, da sam ne veš kdaj. Tokrat so bili lisjakovi gubi in moj prst na petelinu kot eno; sekunda je bila dovolj, da sem pomeril in sprožil. Nisem mogel verjeti svojim očem; kar smejalo se mi je, ko

Po lovskem svetu

ALJASKA

Letos jeseni bodo tujci zadnjikrat smeli na Aljaski loviti moškatno govedo. V prihodnje bodo licenco za odstrel dobivali le domačini. Ali bodo zanje poceni odstrel prodajali naprej tujcem, kot počno to za severnega medveda, bo pokazala prihodnost.

VEČJA ZAŠČITA SLONOV

Na nedavni konferenci FAO, ki je bila v Aruši (Tanzanija), je bilo predlagano, da bi za vsako leto in ločeno po državah določili izvozne količine slonovine. S tem bi neposredno omejili naraščanje nezakonitega lova, nekaterim državam, v katerih število slonov narašča, pa bi omogočili gospodarno izkoriščanje in uravnavanje števila te divjadi. Doslej se je dogajalo tudi to, da so nekatere afriške države, v katerih slonov sploh ni (npr. Džibuti), izvažale tudi znatne količine slonovine, ki je po skrivnih kanalih prihajala iz nezakonitega odstrela v drugih državah. Omenjeni predlog je doslej podprlo 17 afriških držav, odprto pa je le vprašanje finan-

ciranja posebne službe za spremljanje in nadzor.

Evropska gospodarska skupnost je akcijo podprla s 50 000 dolarji.

TEKSAS (ZDA)

V okviru ameriške zakonodaje o ogroženih živalskih vrstah so spremenili tudi položaj ameriškega aligatorja (*Alligator mississippiensis*).

Na tej podlagi lahko država določi višino letnega odstrela, saj se je število aligatorjev v zadnjih petih letih podvojilo. Podoben režim so že pred leti sprejeli v Louisiani, kjer aligatorja lovijo v okviru letnega načrta odstrela in predpisov v zvezi s tem.

FRANCIJA

Francosko ministrstvo za okolje za enkrat ne predvideva, da bi dovolilo lov z lokom in puščico. Kljub temu pa so se odločili za vrsto praktičnih poskusov, s katerimi naj bi ugotovili vse karakteristike te oblike lova. Na podlagi ugotovitev bo o bodočih možno-

stih za legalizacijo lova z lokom v Franciji odločal nacionalni lovski svet.

ALBERTA (KANADA)

Odločitev vlade kanadske province Alberta, po kateri naj bi na pobočjih pogorja Mt. Allan pripravili progo za olimpijski smuk leta 1988, bi po mnenju strokovnjakov ogrozila okrog 250 tam živečih debelorogih ovc. Zato so ameriški lovci, ki pretežno lovijo na tem območju, pozvali oblasti, naj znova pretehtajo to odločitev. Omenjeni trop debelorogih ovc je znan po kapitalnih ovnih.

QUEBEC

Lovec je že poročal o tem, da je lansko jesen v pokrajini Quebec (Kanada) med jesensko selitvijo utonilo okrog 10 000 severnih jelenov (karibuev). Ugotovili so, da je nesrečo povzročil nenaden in visok vodni val iz večjega vodnega zajetja na reki. Odslej morajo biti vse zapornice na večjih zajetjih tega območja v času večjih padavin odprte.

K. B.

sem pomislil na košati rep in barvo, ki se je kot zlato lesketala v soncu.

Ko je bilo vse končano, sem se spomnil na lovca na levi. »France!« sem zaklical, da bi ga vprašal, ali mu je bila vseh moja lovska parada. »France!« sem ponovil, ker se prvič ni oglasil. Tedaj me je prešinila groza – kaj pa, če je kaka šibra letela predaleč in ga je oplazila? Bemti, saj bi moral biti kakih dvesto metrov stran od mene, če bi se držal navodil! Kaj pa, če je hotel zalesti istega lisjaka in se mi je preveč približal?

Spomnil sem se tovariša Razpeta s Tolminskega, s katerim sva bila na sledi za gamsom. Bilo je nekje blizu stare italijanske meje; prečkala sva travnik, ki je bil bel od jutranje slane. Tedaj mi je spodrsnilo in zdrčal sem po strmini navzdol. Klobuk je bil hitrejši in je kmalu izginil v prepadu. Počasnejša puška je obtičala za nekim kamnom. Sam sem nekaj časa drsel, nato me je kot smučarskega skakalca vrglo čez potko in tik nad prepadom sem se z nogami zakopal v prvi sneg. Ko sem se pobiral, sem zagledal gamsa. »Vidim ga!« sem veselo zaklical, kakor da tisti hip ni bilo važnejše reči na svetu. »Glej ga,« je rekel lovski tovariš, »jaz se še nisem otnesel misli na pogreb, on pa je že spet na sledi za gamsom...«

Nenadoma sem zagledal Franceta, kako se je premaknil za drevesom; natančno sem videl njegovo sivo glavo. »Hvala bogu, živ je!« sem olajšano

vzdihnil. Lisjakova barva se je spet pozlatila in vame se je povrnil lovski ponos. Ha, kako bodo presenečeni, ko se bom pokazal z njim! Ko se bomo zbrali ob ognju, se bo sprožil plaz besed, ki bodo podrobno opisovale vsako podrobnost in še kaj dodale... Steklenica z žganjem bo romala od ust do ust, iz velikega lonca se bodo kadile vroče klobase...

Kako leto kasneje sem skoraj na istem mestu s puško sledil lisici, ki se je potuhnjeno vlekla skozi grmovje in sem le kdaj pa kdaj zagledal nekaj od njene rumene barve. Tako me je vlekla za nos kakih sto metrov. Naenkrat je bliskovito obstala. Bil je trenutek, ko bi lahko sprožil, če ne bi bil tisti hip zagledal lovca. Bil je zamišljen, obrnjen stran od nje. Tako previdno se mu je prikradla za hrbet, da je sploh ni slišal. Ko se je naposled obrnil, se je bliskovito zasukala in kot kafr izginila v grmovju. Nato je po grapi navzdol še nekajkrat počilo in nekje na koncu lovske vrste se je lisica zgrudila pod snopom šiber.

Ne bi bilo konec lovske zgodbe, če bi hotel opisati vse lovske prigode. Lani sem z Ivanom in prijateljem iz Ljubljane blizu vasi Kostanj postavil visoko lovsko prežo, s katere je lep razgled po strminah na eni strani in po zelenih dolinicah na drugi. Mislim, da jo bom letos krstil, pa ni bilo nič. Pač: videl sem dva srnjačka, enega zgoraj pod cesto, drugega tik pod prežo, toda oba sta imela še rogove v mahu. Lani

sem ob takem času opravil že tri gojstvene odstrela, letos pa še nič. Morda je celo bolje tako, kajti s tem se sla pričakovanja samo podaljša. Z lovom je tako kot z žensko: najlepše je pričakovanje ljubezni. Kadar sem v gosteh pri kaki lovski družini in ni uspeha, vedno pravim: »Je že prav tako, imam vsaj izgovor, da lahko še pridem...« Veselim se lovskega posvetovanja. Že vnaprej vem, da se bo vnela srdita besedna vojna, v kateri bodo eni dokazovali, da je bilo preveč odstrela, drugi pa, da ga je bilo premalo. Nekateri lovci se obnašajo kot kmetje, ki imajo radi polne hleve, pri tem pa ne vedo, da delujejo v prosti naravi drugačne zakonitosti kot v hlevih.

»Saj nič ne izstopa,« pravi mlajši lovec. »Dve uri sem hodil, pa nisem videl niti dlake...«

»Enkrat si bil zunaj, pa si že domišljaš, da si preštel vso divjad...«

»Zagotovo vem, da smo lani preveč streljali...«

»Daj, no, daj, bili smo celo pod planom...«

Na koncu obvelja razsodna misel, ki se po navadi ujema s smernicami lovske zveze. Kajti tudi tisti, ki neradi streljajo srne in mladiče, dobro vedo, da so lovišča v Tuhinju bogata. To seveda ne pride samo od sebe, brez smotrne gojitve in požrtvovalnosti tuhinjskih lovcev.

Človek mora imeti rad ta svet tišine!

Lovska organizacija

Štirideset let dela Lovske družine Toško čelo

Šestega decembra 1945 se je na Trati pri Šentvidu zbralo več kot 60 lovcev iz vseh delov Ljubljane in ustanovilo »Lovsko združbo X. četrti«, kakor se je takrat imenovalo območje Šentvida. Iz nje se je nato, kot prva med družinami, ki so nekoliko kasneje po vojni nastale v okolici Ljubljane, oblikovala LD Šentvid nad Ljubljano. Leta 1976 so jo preimenovali v LD Toško čelo, po znani partizanski vasi na obrobju Dolomitov, kjer je še danes njen sedež. Člani nove družine so postali stari lovci, ki se med vojno niso kompromitirali, med nove člane pa so se zapisali bivši borci-partizani in drugi ljubitelji narave in lova, ki v stari Jugoslaviji iz socialnih razlogov niso mogli postati lovci. Prvi koraki nove družine so veljali pre-

prečevanju divjega lova in varstvu divjadi. Naprednejši lovci so se borili proti starim nazorom in privatizaciji lova ter postopoma uveljavljali nove odnose.

Tako je Andrej Babnik, dolgoletni funkcionar LD Toško čelo, opisal začetke delovanja družine na slavnostni skupščini ob njeni štiridesetletnici 16. junija 1985. Nato je nadaljeval: »V letih 1949/1954 so se močno spremenile meje in velikost lovišča. Odvzeli so nam velik del lovišča na Ljubljanskem polju, območje Poduti in draveljske Gmajne. V zameno so nam najprej dodelili severni del Ravnika, nato pa še južni del. S temi spremembami meri od leta 1955 dalje lovišče 3680 ha. Leta 1956 smo s prostovoljnim delom zgradili lovski dom na Toškem čelu. Čez tri leta smo ga povečali, da bi imeli lažje izhodišče v lovišče in boljše pogoje za razvoj družbenega in družabnega delovanja. Po spremembah meja leta 1955 je bilo lovne 85 % vse površine lovišča, danes pa le še polovica, zavoljo novih naselij, cest, komunalnih in drugih javnih naprav. Leta 1955 je imela družina 19 članov, danes nas je 39.

Zaradi slabšanja življenjskih razmer je številčnost divjadi nenehno upadala. Zato smo se lotili različnih gojitvenih ukrepov. Omejevali smo odstrel in ga tudi prepovedali, v lovišče pa smo stalno izpuščali živo divjad. Ves čas obstoja družine skrbimo za organizirano zimsko krmljenje fazanov, jerebic in srnjadi. Zato obdelujemo tudi sedem krmini njiv, zalagamo petnajst krmišč za srnjad in sedemnajst za fazane; spomladi napolnimo okrog sto solnic, postavljamo in obnavljamo visoke preže, urejamo steze, pozimi utiramo divjadi gazi...«

Poleg Andreja Babnika so na slavnostni skupščini spregovorili o preteklem delovanju družine in ocenili sedanje stanje v družini tudi ugledni gostje Anka Tominšek, predsednica skupščine občine Ljubljana-Šiška, Cveto Novak in Marjan Tavčar, zastopnika Lovske zveze Slovenije in Zveze lovskih družin Ljubljana ter predstavniki sosednjih lovskih družin, krajevnih skupnosti, JLA, ljudske milice in gasilcev. Družini so čestitali za visoki jubilej in poudarili njene uspehe na štiridesetletni poti. Predsednik IO ZLD Ljub-

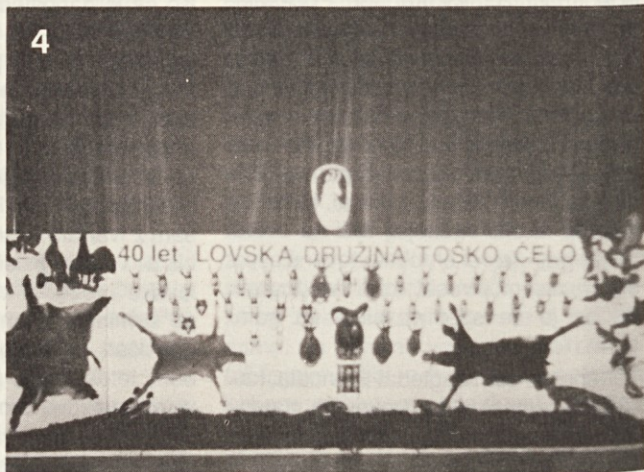
ljana Marjan Tavčar je razvil družinski prapor in pohvalil lovce, ki se na pragu velikega mesta tako trudijo za cilj, ki so si ga zapisali tudi na svoj prapor: »Lovec – gojitelj živali!«

Nato je osmim članom družine izročil odlikovanja LZS, sedem članov pa je za požrtvovalno delo dobilo tudi zahvalno spomenico LD.

Anka Tominšek, predsednica skupščine občine Ljubljana-Šiška je pripela na novi prapor spominski trak. Poudarila je, da je družina kot družbenopolitična organizacija ter del fronte v 40 letih delovanja veliko prispevala pri vzgoji in izobraževanju mla-

1. Slavnostno skupščino je odprl starešina LD Janez Dobnikar
2. Predsednik IO ZLD Ljubljana Marjan Tavčar je razvil družinski prapor
3. Slovesnosti ob 40-letnici LD Toško čelo so se udeležili številni gostje, med njimi Anka Tominšek (predsednica skupščine občine Ljubljana-Šiška), Cveto Novak in Marjan Tavčar, predstavnika LZS in ZLD Ljubljana
4. Del lovske razstave v Domu svobode

– vse foto M. Starman

dih, zlasti na področju domovinske vzgoje v duhu tradicij NOB. To in pa njena organizirana dejavnost, bodisi pri lovu ali vadbi zanj na lastnem strelišču, bodisi pri čuvajski službi na velikem kompleksu v gozdovih in primestnih predelih, imajo tudi velik pomen za SLO. Tominškova je nato izročila pokal in priznanja zmagovalcem dopoldanskega strelskega tekmovanja, na katerem je osvojila prvo mesto LD Šmarna gora, ki je dobila prehodni pokal občinske konference SZDL; njena tekmovalca Jurič-Barič-starejši pa sta osvojila prvi dve mesti med posamezniki. Med ekipami je bila druga LD Medvode, tretja Toško čelo in četrta Vodice.

Program prireditve v počastitev 40-letnice LD Toško čelo je lepo prikazal vsoto dejavnosti družine. Zasnoval in skrbno ga je pripravil poseben odbor pod vodstvom Mihe Turšiča. Potekal je v okviru praznika občine Ljubljana-Siška in je obsegal lovsko razstavo v Domu svobode v Šentvidu, strelsko tekmovanje – memorial Franceta Jernejca za prvenstvo občine Šiška, razvitej prapora in nastop lovskega pevskega društva Medvode ter Zasavskih rogičtov. Pod vodstvom Franca Gorinika in Daneta Namestnika so pevske zbor in rogiči izvedli nepozaben koncert lovskih, narodnih in partizanskih pesmi. Program smo 16. junija sklenili z zabavno prireditvijo, plesom in bogatim srečelovom.

Program se je začel 12. junija z lovsko razstavo, ki so jo obiskali številni občani, zlasti mladina šentvidskih osnovnih in srednjih šol. Razstavo je pripravila požrtvovalna skupina z Danetom Čukom na čelu. Z njo smo želeli odpreti družino širšemu krogu občanov, posebno mlajšim, zlasti pa prikazati pravo podobo lovca in osvetliti delo naših LD. »Pravi smisel našega delovanja namreč ni samo izvajanje lova,« je poudaril starešina Janez Dobnikar na otvoritvi razstave, »temveč varstvo narave in gojitev divjadi. To našo osnovno nalogo ponazarjamo na razstavi z napravami za krmljenje in gojitev, s fotografijami zdravega naravnega okolja, z divjadjo z našega območja, z utrinke iz zgodovine tega območja, zlasti obrobja nekdanje »Dolomitske republike«. S tem želimo poudariti to, kar čutimo lovci, ko varujemo in nadziramo naše

lovišče in vzgajamo podmladek v skladu z izročili in vrednotami NOB. Veseli bomo, če nam bodo mladi, ki so si ogledali razstavo in obiskali druge naše prireditve, sledili in nas posnemali!«

L. p.

O tradicionalnih družabnih prireditvah LD Mlajtinci

Lovska družina Mlajtinci (ZLD Prekmurje) je s 1800 hektarji lovne površine in 32 člani najmanjša lovška družina v Prekmurju. To pa ne pomeni, da je po svoji dejavnosti zadnja. Za to LD je namreč značilno troje: 1. dobro gospodarjenje kljub majhni površini, 2. iz njenih vrst so izšli vidni delavci pomurske oziroma prekmurske lovske zveze in 3. izvedba vsakoletnih, že tradicionalnih družabnih prireditvev pred začetkom lovske sezone na malo divjad.

V tem zapisu želim slovenski lovski javnosti predstaviti predvsem to tretje, torej tradicionalne kulturno-zabavne prireditve, in to iz dveh razlogov: 1. prireditve LD Mlajtinci imajo lovsko-kulturni značaj oziroma vsebino in so v tem smislu edinstvene ne le na območju naše ZLD, temveč vsega pomurskega lovskogojitvenega območja, in 2. niso presegle samo okvira Prekmurja in postale znane v drugih delih Slovenije, temveč jih poznajo tudi onstran državne meje, tako v Avstriji kot na Madžarskem.

Za vsestransko vzorno delovanje je Lovska zveza Slovenije leta 1982 podelila LD red za lovske zasluge II. stopnje.

Začelo se je jubilejnega leta 1972, ko smo v Prekmurju proslavljali 50-letnico ustanovitve Prekmurskega lovskega društva kot prve slovenske lovske organizacije v deželi na levem bregu Mure. Starešina družine, Bela Bergles, je dal pobudo za širšo kulturno-zabavno prireditve, povezano z meddružinskim tekmovanjem v streljanju na umetne golobe. Članstvo je njegovo zamisel podprlo in tako je bila tega leta v Moravskih Toplicah prva prireditev s simboličnim nazivom »Otvoritev jesenske lovske sezone«. Prva prireditev si je z nastopom pred kratkim ustanovljene skupine prekmurskih lovskih rogičtov in s krajšim, toda kakovostnim kulturnim sporedom pridobila simpatije gostov. Led je bil prebit. Druga prireditev naslednje jeseni je potekala v znamenju razvitej prapora LD pod pokroviteljstvom Lovske zveze Prekmurje. Tudi ta prireditev je

Feri Poredoš, predstavnik pokrovitelja ZLD Prekmurje razvija prapor LD Mlajtinci na družabni prireditvi leta 1973.

Foto Z. Gerenčev

lepo uspela. Člani so se opogumili in sklenili, da vse naslednje prireditve pripravijo kot »tradicionalne lovske prireditve«, in to vedno septembra. Isti dan izvedejo pred tem tudi veliko nagradno meddružinsko tekmovanje v streljanju na umetne golobe. Na tem tekmovanju ne sodelujejo le lovci-strelci iz Pomurja, temveč tudi iz Ptuja in Maribora. Vsako leto tekmuje okrog sto strelcev. Leta 1982 je Radenska ob 100-letnici zdraviliške dejavnosti, 30-letnici hotela Zvezda in 20-letnici obstoja Moravskih Toplic podarila za to strelsko prireditev kot posebno nagrado lep prehodni pokal.

V kulturnem programu vsa leta sodelujejo rogiči ZLD Prekmurje in oktet LD Cankova, letos pa bo prvič nastopil tudi novoustanovljeni LPZ ZLD Prekmurje, ki se je s svojim nastopom 8. junija v Dekanih kot najmlajši otrok vključil v veliko družino lovskih pevskih zborov Slovenije. Nepozabna je bila noč, ko je nastopila skupina opernih pevcev z Ladjkom Korošcem na čelu in pa KUD Železničar iz Varaždina. Prav tako so bili odlični tudi nastopi znane zagrebške umetnice Nele Eržišnik in priznanih domačih humoristov, kot so Dodo, Joži, Geza in Korl, ansambla Zvezde ter godbe Boutique iz Maribora s svojimi pevci v zabavnem programu.

Na prireditvah LD Mlajtinci je vsako leto več lovcev ne samo iz severovzhodne Slovenije in sosednje Hrvaške, temveč tudi z Gorenjskega in Koroškega in celo iz obmejnih krajev Avstrije in Madžarske. LD Mlajtinci ima namreč že vrsto let dobre stike z lovskim društvom Šarvar in v bližnji prihodnosti bo prišlo do še tesnejšega sodelovanja, morda

celo do mednarodnega pobratenja. To je nedvomno upoštevanja vreden prispevek lovske organizacije k boljšemu razumevanju in sožitju med dvema narodoma. V okvir prireditve spada tudi bogat lovski srečelov.

V preteklih trinajstih letih je LD Mlajtinci na pobudo dr. Kocjančiča že petkrat izdala priložnostno humoristično glasilo LD »Lovske tute«. Pred leti se je namreč rodila zamisel, da bi vesele dogodivščine med lovci tudi zapisali in izdali. Tako se je rodila prva številka »Lovskih tut«, ki je bila po svoji opremi skromna, toda prekmurski lovci so jo dobro sprejeli, brez: »Kaj pa je tebe treba bilo?« Zadnje tri številke so grafično lepo oblikovane in natisnjene v tiskarni.

Vse to dokazuje, da razmeroma majhna družina z najmanjšim loviščem v Prekmurju z vsakoletno kulturno-zabavno prireditvijo v septembru v znanih Moravskih Toplicah in z občasnim izdajanjem »Lovskih tut« opravlja v tem delu Slovenije pomembno lovsko-kulturno poslanstvo.

lovske tute

MORAVCI 18. SEPTEMBRA 1982

Na koncu naj predstavim še pesem v narečju, katere avtor je znani prekmurski humorist Joži in je bila napisana prav za »tute«. Ta pesem se je namreč že večkrat pela na družabnih prireditvah na znano melodijo »Kak lušno je pač na ton svejti«. Pesem je takale:

*Prepelica si vdetelci spéjvle,
lovec pa pouleg stojíj,
púčkšo krami si déjvle,
pa vdružíj kráj nikan strlíj.*

*Prepelica se perse zosága,
hitro pod nébo zletíj,
lovec jo debelo gléda,
tak si natúuma gočúj:*

*»Vido san čúdežof dosta,
nájvékši si čúdež zdaj tíj,
kak je li tou pá mogouče,
ka mrtef ftič dale letíj.«*

Feri Poredoš

Jubilanti

Anton Vesel je 23. 12. 1985 praznoval svoj 50. jubilej. Rodil se je leta 1934 v Babnem polju, skromni vasiči pod notranjskim Snežnikom, obdani z razsežnimi gozdovi in značilni po nizkih temperaturah in hudih zimah z obilo snega.

Tone, tako ga kličemo lovski tovariši, je začel obiskovati osnovno šolo v rodni vasi, ki jo je med vso vojno pretresalo divjanje okupatorjevih hord, tako da je pouk potekal improvizirano in s premori, vendar pa v slovenskem jeziku.

Po vojni je v Babnem polju najprej končal osnovno šolo, nato pa se je v Starem trgu izučil za mizarja. Najprej se je zaposlil v Cerknici, nato v Kočevju, leta 1958 pa v tovarni Kovinoplastika v Ložu, ki ji je zvest še danes. V našo LD se je včlanil leta 1963. Ljubezen do narave in življenja v njej je zaživela v njem že takrat, ko je kot deček v družini nadomeščal očeta, ki ga je izgubil še pred rojstvom. Z divjadjo se je srečeval, ko je v bližnjih gozdovih v skrbi za družino pripravljal drva, si služil kos kruha s tem, da je sosednjim premožnejšim kmetom pomagal pri gozdarskih opravilih, kasneje pa pomagal lovcem pri krmljenju divjadi pozimi.

Anton Vesel

Jože Šnajder

Milan Golob

Ko se je včlanil v LD, je kmalu začel opravljati odgovorne naloge. Od leta 1971 do 1976 je bil tajnik – na ta položaj smo ga izvolili spet leta 1985 – v letih 1977/78 je bil gospodar družine, v letih 1967–1970 in 1979–1981 je bil predsednik LD, v letih 1983/84 pa predsednik NO. Töne tako že osemnajst let opravlja naloge, ki smo mu jih zaupali, vestno, odgovorno in z veliko mero posluha za sprejemanje novih, naprednih elementov gojivne divjadi. Veliko zaslug ima tudi pri utrjevanju discipline v družini. Nikoli ni dovolil, da bi prevladali interesi posameznikov, ki bi škodovali skupnim prizadevanjem in ciljem lovstva.

Ko je LD gradila svojo prvo lovsko kočjo, je bil Tone predsednik gradbenega odbora in pri tem delu se ni izkazal samo kot odličen organizator, ampak tudi kot delavec, ki je poprijel za najtežja fizična dela in se lotil zamotanih obrtniških del.

Poleg tega je sodeloval tudi v organih Zveze lovskih družin Notranjske, predvsem v letih, ko je bil predsednik LD. V ZLD Notranjske je bil član IO in član raznih komisij. Kljub načetemu zdravju Tone svojo veliko ljubezen do narave in divjadi s svojimi izkušnjami kot mentor še vedno požrtvovalno prenaša na mlajšo generacijo lovcov.

Za požrtvovalno in dolgoletno delo v LD ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge III. stopnje.

Vsi babnopoljski lovci mu, čeprav nekoliko pozno, ob jubileju iskreno čestitamo z željo, da z nami še naprej doživlja prijetne trenutke v lovišču.

Lovci LD Babno polje

Jože Šnajder, sedemdesetletnik, je začel svojo življenjsko pot 24. 2. 1915 v Zg. Ščavnici, na domačiji, kjer živi in dela še danes. Starši so ga že zgodaj navadili trdo delati in ceniti ter ljubiti naravo.

Začetek njegovega lovskega udejstvovanja sega v leto 1949. Leta 1953 je v Mariboru opravil lovski izpit. Njegovi poveljni tovariši vedo povedati, kako odločno si je prizadeval, da so leta 1955 ustanovili LD Zgornja Ščavnica in seveda je bil med ustanovitelji tudi Jože. Postal je tudi prvi starešina in družino uspešno vodil vse do leta 1982. Kot starešina se je odlikoval z delavnostjo, poštenostjo, tovarištvom, doslednostjo in ljubeznijo do narave. Lovci ga še posebej cenimo, ker je vedno znal in še zna za vsak še tako zamotan problem najti skrbno pretehtano rešitev. Njegovi predlogi vedno padejo na plodna tla in bogato obrodijo. Veliko svojega časa je žrtvoval za skupne, družbene koristi in cilje, naj bo to v LD, krajevni skupnosti, SZDL ali drugih organizacijah.

Kljub starosti še vedno spremlja vsa dogajanja v LD, redno prihaja na lovske posvete in seje IO, na katerih tvorno sodeluje. Kolikor mu dopušča zdravje, rad obiskuje naravo, kjer opazi tudi tisto, kar površnemu opazovalcu uide. Jože ne sodi med tiste lovce, ki se lahko pohvalijo s številnimi trofejami; zanj je bolj pomembno, da poskuša skrbeti za naravno ravnotežje, ki je v današnjem času še kako potrebno.

Med NOB je po svojih močeh sodeloval s partizani in davek za to je plačal v mariborskih zaporih. Po vojni je opravljal vrsto pomembnih družbenih funkcij in kot upokojenec je še vedno družbenopolitično aktiven.

Jože, skromen kot je, ne govori rad o svojih številnih priznanjih in odlikovanjih, ki jih je dobil za svoje plodovito delo. Pravi, da je to kolektivno delo. Lovska organizacija ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Svojemu lovskemu tovarišu ob jubileju iskreno čestitamo in želimo, da bi bil še veliko let v naših vrstah!

Lovci LD Zgornja Ščavnica

– K. H.

Milan Golob praznuje letos šestdeseti rojstni dan.

Rodil se je 21. 2. 1925 v vasiči Gorje pod obronki Porezna in Ritovšči na Cerkljanskem. S štirinajstimi leti si je moral že sam služiti kruh s priložnostnimi zaposlitvami. Komaj osemnajstletnega so nasilno mobilizirali v italijansko vojsko in ga odpeljali v srednjo Italijo. Po kapitulaciji Italije se je vrnil v domači kraj, kjer se je takoj pridružil partizanom in se bojeval širom Slovenije do osvoboditve.

Po vojni je delal najprej pri železnici, nato pri Upravi državne varnosti, kot upravnik klimatskega zdravilišča na Petrovem brdu, kot organizacijski sekretar občinskega komiteja ZKJ takratne občine Cerkno, nazadnje pa do upokojitve kot tajnik na osnovni šoli Spomenik NOB Cerkno. Po upokojitvi še vedno aktivno deluje v družbenopolitičnih, dru-

žbenih in društvenih organizacijah.

Za zasluge med vojno in v povojnem obdobju je dobil številna odlikovanja.

Že od otroških let ljubi domačo zemljo in njene lepote, ljubi njene gozdove in gore. Od leta 1952 je član lovske organizacije, član naše LD pa je od leta 1956 in je po lovskem stažu med najstarejšimi člani. Ves čas svojega lovskega udejstvovanja je opravljal v LD razne odgovorne naloge. V letih 1956–1958 je vodil blagajniške posle za graditev lovske koče na Črnem vrhu. Od leta 1961 do 1978 je bil tajnik LD, v tem obdobju od leta 1962 do 1966 tudi blagajnik, od leta 1978 do 1984 predsednik NO, od leta 1974 do 1980 pa predsednik komisije za ocenjevanje škode od divjadi. Medtem je bil v letih 1967–1984 tudi revirni vodja in vodja lovske skupine za svoj revir, številnim pripravnikom pa mentor. Poleg tega je bil leta 1967 član pripravljalnega odbora za ustanovitev Zveze lovskih družin Idrija in nato član njenega UO ter gospodarske komisije do leta 1976.

Za svoje aktivno delo v lovski organizaciji je dobil več lovskih odlikovanj in priznanj. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom za zasluge III. stopnje, Zveza lovskih družin Gorica z znakom za zasluge in pismenim priznanjem, prav tako pa mu je podelila pismeno priznanje in znak za zasluge tudi Zveza lovskih družin Idrija.

Poštenemu in delovnemu tovarišu iskreno čestitamo ob njegovih šestdesetletnici in mu želimo še obilo lepih lovskih doživetij!

Člani LD Porezen-Cerkno

OBVESTILO

Za jesensko sajenje vam lahko dobavimo **sadike divjega kostanja in divje hruške**.

Sadike so stare 5 let in visoke poprečno 1 m.

Najmanjše možno naročilo je 50 sadik. Cena sadike je 200 din, fco Kočevje ali Ljubljana.

Dobava v sredini oktobra. Priporočamo osebni prevzem! **Pismena naročila pošljite na naslov: Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, p. p. 505, 61000 Ljubljana**

Vse informacije dobite po telefonu: (061) 214 947

LZS

Literatura

75 LETNICA LOVSTVA
V SLOVENSKI ISTRI
ESIMO ANNIVERSARIO
DELL'ATTIVITÀ
VENATORIA
NELL'ISTRIA SLOVENA

12 SREČANJE LOVSKIH
PEVSKIH ZBOROV
IN ROGISTOV SLOVENIJE
ESIMO INCONTRO DEI
CORI DEI CACCIATORI
E DEI SUONATORI
DI CORNO
DELLA SLOVENIA

DEKANI,
8. JUNIJA 1985

To je pomanjšana naslovna stran brošure oziroma knjižice, ki jo je ob 75-letnici organiziranega lovstva v Slovenski Istri izdala v 1000 izvodih Zveza lovskih družin Koper, uredil pa njen pripravljalni odbor pod predsedstvom Livija Jakomina. Oblikovalec brošure je bil Sergio Gobbo, lektor Jože A. Hočevnar, natisnila pa jo je na odličnem težjem papirju Tiskarna Jadran v Kopru. Dejanska velikost knjižice, s 44 stranmi, je 17 × 24 cm.

Kakor vidite, je naslov knjižice v slovenščini in italijanščini, prav tako je v teh jezikih uvodni članek »Ob 75-letnici lovstva v Slovenski Istri«, ki ga je napisal predsednik Skupščine obalne skupnosti Koper Livij Jakomin. Koper z okolico je namreč dvojezično območje. Vsi drugi sestavki v knjižici so samo v slovenščini. V prispevku »Slovensko lovsko-strelsko društvo za Istro« Italio Pečarič piše o ustanovitvi tega društva v Dekanih, katerega sedež je bil v Kopru.

Dejstvo je, da je bilo »Lovsko in strelsko društvo za Istro« ustanovljeno 27. julija 1910 in pri oblasti v Trstu registrirano 16. 10. 1910. Ne pa, da »je bilo ustanovljeno 16. oktobra 1910 in kmalu tudi pri oblasti registrirano«, kakor je R. B. napisal na strani 105/269 jubilejnega Lovca, izdanega ob 70-letnici SLD leta 1977. Kdor ima tega Lovca, naj to napako v njem popravi!

Leta 1911 je društvo že vzelo v zakup 11 000 ha veliko lovišče; od tega je bilo 2600 ha ozemlja občine Dekani. Lovišče je bilo razdeljeno na 9 revirjev, katerih meje so bile v glavnem meje katastrskih občin. Občni zbor društva je bil pristojen določati skupine lovcev po revirjih. Lovni dnevi so bili ob nedeljah in praznikih ter po posameznih revirjih še en dan v tednu. Zanimivi so podatki o odstrelu leta 1913 v tem lovišču: 654 zajcev, 396 polj. jerebic, 267 kotorn in 2 glavi srnjadi. Po prvi svetovni vojni je Slovensko Primorje prišlo pod

Italijo. Aprila 1926 je društvo pod fašističnim pritiskom moralo spremeniti pravila in tudi slovensko ime v italijansko. Toda vsega fašisti niso mogli spremeniti. Po budo v svojih rokah so še vedno obdržali Slovenci.

Zelo zanimiva so Pravila »Lovskega in strelskega društva za Istro«, ki so v celoti – kot fotokopija – objavljena v brošuri. Imajo XII delov in 24 § (paragrafov). Društvo je vodil odbor, ki ga je izvolil občni zbor. Namesto nadzornega odbora sta društvo nadzorovala »v vseh zadevah« na občnem zboru izvoljena preglednika. Tričlansko razsodišče so izvolili od primera do primera. Pravila so tudi določala, da se lovsko leto prične 1. julija in neha 30. junija.

Jadran Markežič v članku »Lovstvo na območju Zveze lovskih družin Koper po osvoboditvi« kratko in jedrnat prikazuje razvoj lovstva na Koprskem oziroma v Slovenskem Primorju po vojni. Koprsko lovstvo bi lahko postavili v tri obdobja: ko je bila Slovenska Istra pod vojaško upravo JLA, Trst pa pod upravo anglo-ameriške vojske, vse do sklenitve mirovne pogodbe z Italjo, septembra 1947; – čas con »A« in »B«, ko sta bila v con »B« dva okraja z dvema okrajnima lovskima organizacijama, v Kopru in v Bujah; – od oktobra 1954 dalje, ko je bilo odpravljeno Svobodno tržiško ozemlje in se je na cono »B« razširila jugoslovanska uprava. Vsekakor je v članku marsikaj, kar bi moral vedeti zlasti vsak član vsake lovske družine na Koprskem.

Franco Križman v prispevku »Obalno-kraško lovskogojitveno območje« najprej predstavi to območje in navaja razloge za njegovo ustanovitev. Izmed 23 lovišč, ki sestavljajo to območje, jih 16 spada k ZLD Koper. Ko našteje vrste divjadi tega območja, preide k opisovanju podnebnih razmer, ki so se v zadnjih desetletjih precej spremenile. Zelo sta se tudi spremenili pokritost terena (gozdovi, polja, pašniki itd.) in obdelava (tehnična in kemična sredstva). Podnebni in ekološki dejavniki pa bistveno vplivajo na obstoj divjadi. V tem so glavni vzroki za porast velike divjadi in nazadovanje male divjadi.

O. Bordon, F. Stibilj, A. Jakomin v zapisu »Razvoj kinologije v Slovenski Istri« naštevajo pasme lovskih psov, ki so jih začeli uvajati v Istri po ustanovitvi lovskega in strelskega društva. Prevladuje vseskozi kratkodlaki istrski gonič.

»Skoraj na vsaki kmetiji je bil privezan istrski gonič, ki je lastniku služil kot odlični čuvaj in tudi kot lovski pes.« Leta 1946 je bilo pri prvem pregledu istrijancev na Kozini ocenjenih okoli 40 psov te pasme. Od leta 1979 deluje Obalno-kraško kinološko društvo s sedežem v Kopru, v katerega so vključeni vsi lovci z območja kopske zveze.

Večji del brošure zajema predstavitev vseh 16 lovskih družin kopske zveze: Dekani, Gaberk-Divača, Istra-Slovensko Gračiče, Izola, Jezero-Komen, Kojnik-Podgorje, Koper, Marezige, Rižana, Slavnik-Materija, Strunjan, Šmarje, Timav-Vreme, Trstelj-Kostanjevica, Videž-Kozina, Žabnik-Obrov. – Vsaka LD je predstavljena zelo na kratko po enotnem navodilu; tako je možna hitra primerjava med njimi, njihovimi lovišči in divjadjo.

Na 27. strani, pod sliko o jele-nom-prvakom Slovenije, pa naj imetniki brošure popravijo letnico 1979 v 1980, kajti razstava »Narava-divjad-lovstvo« v Ljubljani je bila leta 1980 (od 24. 10. do 2. 11.). Gozdnega jereba na 28. strani pa je treba uvrstiti med veliko divjad, ker je sedaj med malo. Ponavljam: med »veliko« divjad, ne med »visoko«, kakor je sicer dvakrat napačno navedeno na 28. strani!

Šest strani je namenjenih 12. srečanju lovskih pevskih zborov in registov v Dekanih. Prispevek o srečanju in zapis o Lovskem pevskem zboru Dekani sta izpod peresa Valentina Primožiča.

Posebej so predstavljeni vsi zbori, okteti in skupine registov, ki so prijavili svojo udeležbo v Dekanih. Objavljeni podatki povedo, kdo skupno, oktet ali zbor vodi, kdaj je bil ustanovljen, kdaj je prvič nastopil in kolikšno je sicer njegovo nadaljnje sodelovanje na tovrstnih srečanjih.

Pod posebnim zaglavjem je tudi program, ki naj bi ga izvedli vsak zbor, oktet in skupina posebej ter vsi zbori ter okteti skupno oziroma skupine registov skupaj. Ta program pa je bil pred nastopom v Dekanih nebitveno spremenjen. Koliko – je moč ugotoviti s primerjavo sporeda v brošuri in programa v članku na 247 strani tega Lovca.

Na zadnjih straneh knjižice so navedeni vsi dobitniki priznanj Zveze lovskih družin Koper ob 75-letnici lovstva v Slovenski Istri. Knjižico dopolnjuje in poživlja, poleg barvne vinjete na naslovni strani, še 14 črno-belih slik. Splošni vtis o brošuri oziroma knjižici je vsekakor zelo dober.

France Cvenkel

V spomin

Na pragu 81. leta življenja je letos 12. januarja nehalo biti srce našega lovskega tovariša **Marka Pukšiča**.

V vasi Zabovci so ga rojenice 15. 4. 1904 položile v trdo zibelko, saj njegova življenjska pot ni bila lahka. Na majhnem posestvu ni mogel preživljati številne družine, zato se je že leta 1925 zaposlil kot lovski čuvaj v dornavskem lovišču, kjer je ostal do leta 1939, ko je odšel za čuvaja v Rače. Tam je ostal čuvaj v grofovskih loviščih do leta 1941.

Po 2. svetovni vojni je najprej delal pri Vodni upravi, nato pa je še deset let, vse do upokojitve leta 1965, marljivo opravljal svoj poklic v naši LD. Tako je bil čuvaj še v letih 1957–1967. Že upokojen je še nesebično skrbel za svoj priljubljeni del lovišča Šturmovce.

Tih in skromen je bil vse življenje, vendar nadvse vnet za delo in požitvovalen. Raskava in močna je bila njegova dlan, a topel in prijateljski njen stisk. Od sonca, mraza in vetra je bil naguban njegov obraz, toda koliko prijaznosti in veselja se mu je iskriilo v očeh! Ne dež in ne mraz ga nista ustavila pri njegovem delu. In ko smo ga v mrzlem vetrovnem januarskem dnevu spremljali na zadnji poti, je njegova hčerka dejala: »Mrzlo je danes in ob takem vremenu naš ata niso zdržali doma. Bolj je bilo mrzlo, bolj jih je gnalo ven, da nakrmijo divjad. In prav na tak dan jih bomo pokopali!«

Takšen je bil in takšen bo ostal v spominu vsem, ki smo ga poznali.

Marko, iskrena hvala ti z vse, kar si v svojem življenju napravil kot ljubitelj divjadi!

Člani LD Ptuj

Franč Jurkovič, član LD Središče ob Dravi, je 17. 2. 1985 odšel v večna lovišča.

Franček, kakor smo mu pravili, se je rodil 4. 12. 1905 v Šalovcih pri Središču v kmečki družini. Tudi njegov oče je bil lovec, zato ni čudno, da je Franček že zelo zgodaj vzljubil naravo in divjad. Pomagal je očetu pri gojitvi divjadi in tudi drugače spoznaval lovsko etiko. Ko še ni dopolnil 20

let, je opravil lovski izpit in od takrat s krajšimi premori deloval v lovstvu.

Po osvoboditvi je bil soustanovitelj LD Obrež, ki se je tri leta pozneje združila z LD Središče. Franček je vse svoje življenje posvetil kmetovanju in lovstvu.

Kot kmet in lovec je vedno znal usklajevati interese lovstva in kmetijstva. Bil je med prvimi pri vseh delovnih akcijah v lovišču in pri graditvi lovskega doma. Prav tako ni nikoli odrekel pomoči divjadi, ko je v hudih zimah potrebovala pomoč. Ker je zelo dobro poznal lovišče, je mnogo lovov potekalo pod njegovim vodstvom. Dokler so mu dopuščale moči, je redno sodeloval pri športnem streljanju na glinaste golobe in dosegal odlične uspehe.

Od leta 1954 do 1962 je bil član UO, član NO pa od leta 1962 do 1968.

LZS ga je odlikovala z redom za lovske zasluge, družina pa mu je dala več pohval za aktivno delo v lovišču.

Na njegovi zadnji poti ga je poleg številnih lovcov domače in sosednjih družin s prapori spremljala velika množica krajanov. Težko je bilo slovo ob njegovem grobu. Ko so odjeknili strelji iz lovskih pušk in je lovski rog označil konec zadnjega pogona, kar nismo mogli verjeti, da je to v resnici zadnje slovo od Frančka. Številne smrekove vejice, ki so prekrile njegovo krsto, so znak spoštovanja do njega in njegovega dela. Spomin nanj bo ostal med nami in nas spominjal na dobrega in zglednega lovskega tovariša.

Člani LD Središče ob Dravi

– D. K.

Iz lovskih vrst so odšli za vedno tudi:

Vinko Volmajer st., LD Kapla, * 15. 1. 1901, † 15. 11. 1984

Savo Vilhar, LD Nova vas pri Rakeku, * 22. 12. 1919, † 12. 6. 1985.

Marjan Pungartnik, LD Lukovica, * 26. 8. 1922, † 4. 6. 1985.

Maks Drole, LD Kobarid, * 6. 10. 1907, † 19. 7. 1985.

Umrli časten spomin!

Lovska kinologija

S SEJE KINOLOŠKE ZVEZE SLOVENIJE

Srđi marca smo slovenski kinologi na volilni skupščini poleg običajnih letnih poročil obravnavali tudi vprašanja, ki so pomembna za vse slovenske lovce.

Pred tremi leti smo na skupščini LZS ob kritični oceni lovske kinologije opozorili na razmeroma zamotano organizacijo KZS in na vrzeli, ki nastajajo pri strokovnem delu, in to predvsem pri lovski kinologiji.

Lovska kinologija v Sloveniji je stara več kot 60 let in ima že ustaljena pota in smeri, športna kinologija pa je veliko mlajša, saj se šele oblikuje, in je izredno vitalna. Zaradi teh razlik, ki so že preraščale v problem, je skupščina KZS naročila svoji statutarni komisiji revizijo statuta.

Po obširnem usklajevanju predlogov in stališč je komisija predložila skupščini KZS predlog novega statuta, ki se od prejšnjega razlikuje v naslednjem:

– skupščino sestavljata dva enakopravna zbora, in to zbor kinologov za službene in športne pse in zbor kinologov za lovske pasme psov. Vsak zbor samostojno odloča o zadevah s svojega področja, skupno in enakopravno pa odločata o zadevah skupnega pomena;

– na novo je ustanovljeno predsedstvo skupščine, ki opravlja določene zadeve iz pristojnosti skupščine v času, ko le-ta ne zaseda;

– skupščina voli v izvršni odbor samo tri člane, in sicer predsednika, podpredsednika in tajnika. Ostali člani IO so predstavniki komisij zborov sodnikov in jih izvolijo zbori sodnikov. V taki sestavi bo izvršni odbor zagotavljal hitro in učinkovito izpolnjevanje strokovnih nalog, ki jih sprejemajo zbori sodnikov in njihove komisije. S tem prevzema del nalog, ki so jih do zdaj opravljali strokovni svet in oba strokovna koordinacijska sveta;

– zbor sodnikov je najvišji strokovni organ KZS, ki prek svojih zrejših komisij in komisij za šolanje realizira politiko razvoja kinologije v SRS.

Zrejšne komisije in komisije za šolanje so temeljni strokovni organi KZS, ki vsaka za svoje po-

Udeleženci lokalne tekme po krvnem sledu, ki so jo 7. 7. 1985 organizirali v Pomurju. V pomurskih loviščih je vsako leto več jelenjadi in divjih prašičev, zato je izšolan pes za delo po krvnem sledu izredno pomemben.
Foto V. P.

dročje skrbijo za zrejo, vzgojo, šolanje in uporabo psov.

S tem predlogom, ki ga je skupščina sprejela, uvajamo dvodolni sistem, ki loči športno in lovsko kinologijo v vprašanjih, ki so zanj specifična, skupne interese pa bomo reševali na skupščini KZS, v njenih odborih in komisijah ter izvršnem odboru.

Statutarna komisija, ki sta jo vodila ob pripravi tez Marjan Dvoraček, pri izdelavi predloga pa Mirko Confidenti, je opravila zelo zahtevno nalogo. Slovenski lovci želimo in pričakujemo, da bo nadaljnje delo lovskih kinologov usmerjeno predvsem v zrejo in šolanje dobrih uporabnih psov, brez katerih ni uspešnega in lepega lova. Visoka strokovnost naših kinologov in njihova nesebična volja do dela nam to zagotavljata.

Pogovarjali smo se tudi o reviji Kinolog. Zlasti smo razpravljali o dveh vprašanjih:

– kaj spada v revijo Kinolog in o čem je treba seznanjati lovce v reviji Lovci in

– kako zmanjšati in kako pokrivati stroške revije (višja naklada, pocenitev tiska, cenejša dostava in drugo).

Na to temo bo svet za lovsko kinologijo organiziral razpravo s predstavniki založniškega sveta obeh revij in s predstavniki LKD. Skupščina, ki je bila dobro obiskana in je potekala v nenapetem delovnem vzdušju, je za predsednika skupščine KZS ponovno izvolila Pavla Bojca, za predsednika IO Mirka Confidentija, za predsednika zbora kinologov športnikov Janeza Podnarja in za predsednika zbora kinologov lovcev Mirka Leilerja.

Bruno Skumavc

PREDVIDENA LEGLA

Baset houndi (JRBH):

Leglo 16. 6. Rejec Rafaela Tavčar, Dorfarje 6, Žabnica.

Bosanski resasti goniči (JRGbb):

Leglo 1. 7. Rejec Slavko Legen, Ajdovec 9, Dvor.

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 25. 8. Rejec Viktor Kolenc, Rečica ob Savinji 24.

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 21. 6. Rejec Avgust Ureb, Ponikva 42a.

Leglo 8. 8. Rejec Slavko Klemen, Planinska c. 4, Dol pri Hrastniku.

Leglo 21. 8. Rejec Martin Potočnik, Krnica 33, Gorje.

Leglo 29. 7. Rejec Drago Pilko, Uršna vas 22, Pristava.

Leglo 10. 8. Rejec Franc Henigman, Dolenjske Toplice 224.

Leglo 3. 8. Rejec Zdravko Pačnik, Jamnica 2, Prevalje.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 5. 8. Rejec Peter Rupnik, Zadlog 41, Črni vrh.

Leglo 7. 8. Rejec Tone Strmole, Ob potoku 8, Ivančna gorica.

Leglo 18. 8. Rejec Ivan Stefanič, Bereča vas n. h., Suhor.

Leglo 22. 7. Rejec Albert Stepančič, Kapetana Mihevcva 50, Idrija.

Leglo 10. 8. Rejec Franc Dorjak, Šentilj 73.

Leglo 18. 6. Rejec Anton Pavlič, Orehova 18, Šentjernej.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 21. 7. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.

Leglo 19. 7. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.

Brak jazbecarji (JRBj):

Leglo 17. 7. Rejec Anton Blatnik, Polom 10, Stara cerkev.

Leglo 24. 7. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.

Leglo 19. 7. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.

Leglo 8. 7. Rejec Jože Kovač, Podcerkev n. h., Cerknica.

Leglo 21. 7. Rejec Ivan Prunk, Tomšičeva 30, Postojna.

Leglo 30. 6. Rejec Jože Jevšnik, Kostanjek 27, Krško.

Leglo 7. 8. Rejec Martin Novak, Bojsno 33, Globoko.

Leglo 10. 5. Marjan Srečnik, Zg. Lipnica 28 G, Kamna gorica.

Hanovski barvarji (JRHB):

Leglo 2. 8. Rejec Ognjen Mrvoš, Babno polje 105, Stari trg pri Ložu.

Bavarski barvarji (JRBb):

Leglo 22. 8. Rejec Franc Jankovec, Smolnik 21, Polhov gradec.

Leglo 28. 6. Rejec Vid Vinšek, Šmarje 36, Šentjernej.

Leglo 22. 7. Rejec Ivan Setnikar, Polhov gradec 93.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 23. 7. Rejec Jakob Lešnik, Galicija 75, Žalec.

Leglo 15. 8. Rejec Branko Knap, Podgorje 39, Podgorje.

Leglo 19. 7. Rejec Ludvik Lavrič, Gornje Polje 1, Straža.

Leglo 27. 7. Rejec Tomaž Pungartnik, Depala vas 70, Domžale.

Leglo 6. 8. Rejec Jože Brčan, Zg. Draga n.h.

Leglo 23. 6. Rejec Viktor Kovač, Kameno 21, Šentjur pri Celju.

Leglo 2. 8. Rejec Franc Ajdovec, Županje njive 51, Stahovica.

Leglo 5. 7. Rejec Janez Šubelj, Podmolnik 15, Dobrunje.

Leglo 19. 6. Rejec Jani Razpotnik, Potoška vas 33, Zagorje.

Jazbecarji kdl. (JRJki):

Leglo 18. 8. Rejec Ladislav Steinbacher, Borisa Kraigherja 17, Slovenska Bistrica.

Leglo 2. 8. Rejec Stanko Žuželj, Stari trg 4.

Leglo 6. 7. Rejec Janez Markelj, Ljubno 18, Podnart.

Špringer španjeli (JRSŠ):

Leglo 12. 8. Rejec Brane Fajfar, Gubčeva 3, Kranj.

Leglo 5. 8. Rejec Niko Marn, Brezovo 19, Blanca.

Golden retrieverji (JRGR):

Leglo 16. 7. Rejec Roman Markič, C. 26. julija 42, Naklo.

Nemški prepeličarji (JRPp):

Leglo 12. 8. Rejec Avgust Ošlak, Turiška vas 28, Šmartno.

Leglo 3. 8. Rejec Stojan Jarc, Bresčeva 19, Domžale.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 21. 8. Rejec Drago Žarkovič, Grabe 45, Središče ob Dravi.

Leglo 24. 7. Rejec Franček Rakusa, Sela 37, Hajdina.

Nem. ostrodlaki ptičarji (JRPpos):

Leglo 9. 7. Rejec Slavko Banjad, Ob potoku 8, Spodnje Hoče.

Kinološka zveza Slovenije

LKD Bele krajine – Črnomelj

organizira

ZVEZNO TEKMO PSOV JAMARJEV v rovu, vodnem delu in po krvnem sledu

pokrovitelj tekme je KOMPAS – Ljubljana

Tekma bo v soboto, 28. 9. 1985, na Krupi.

Zbor vodnikov s psi ob 8. uri pred gasilskim domom v Stranski vasi pri Semiču.

Pismene prijave s kavcijo v višini 500 din (za ta znesek bodo vsi udeleženci dobili kosilo) pošljite do 20. 9. 1985 na naslov:

Antonija Geltar, Staneta Rozmana 9, 68340 Črnomelj.

OPOMBA:

Po dogovoru z LKD Novo mesto bo zaradi te tekme PNZ za šarivce in jamarje v Škocjanu prestavljena z 28. 9. na 21. 9. 1985!

Prireditveni odbor

LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd – Labot 21 – Avstrija

- **Stalno imamo na zalogi** okoli 100 kosov lovskega in športnega orožja.
- Vse običajne kalibre krogelnih nabojev tovarn RWS, Hirtenberg, Sako, Sellier & Bellot in Remington.
- Puške Steyer-Mannlicher po posebnih cenah.
- Velika izbira lovske optične pripomočke tovarn Swarovski – Habicht, Tasco in drugih proizvajalcev.
- Velik izbor lovskega pribora in pripomočkov, kot so vabila za divjad (piščalke), noži, montažni deli za strelne daljnogledke, darilni predmeti itd.

Pri izvozu povrnemo avstrijski prometni davek v višini 20 %!

Josef Martinz

9400 Wolfsberg — Avstrija

Gerichtsstr. 83

Telefon 9943 4352 2448

9400 Wolfsberg – Avstrija

Gerichtsstr. 83

Telefon 9943 4352 2448

Specializirana trgovina in servis za vse lovsko in športno orožje svetovno znanih proizvajalcev.

Opravljamo strokovna puškarska dela:

- montiramo strelne daljnogledke (Suhl montaža z daljnogledom Kahles ali Habicht 3 × 32 ali 6 × 40),
- popravljamo puške in jih pristreljujemo,
- graviramo in broniramo ter obnavljamo gravuro in broniranje,
- polnimo stare krogelne tulce vseh kalibrov, tudi starejših, s krogli najnovejših tehničnih dosežkov.

Na zalogi imamo večje količine vseh vrst lovskega in športnega orožja, dvogledov, strelnih daljnogledov znanih proizvajalcev Zeiss, Habicht, Swarovski, Nikel, Kahles itd.

Na zalogi imamo tudi lovski pribor vseh vrst, lovstva in športna oblačila ter obutev.

Obiščite nas, ne boste razočarani!

agrotehnika-gruda

DO Agrotehnika – Gruda, Ljubljana (prirejatelj)
in

Lovska družina Kresnice (organizator)

vabita na

Tradicionalno VII. lovsko strelsko tekmovanje v kombinaciji za prehodni pokal AGROTEHNIKE-GRUDE

Tekmovanje bo v nedeljo, 8. septembra 1985, z začetkom ob 7. uri na strelišču Tomačevo pri Ljubljani.

Pravila tekmovanja:

1. Streljajo tričlanske ekipe in posamezniki po pravilniku SZS.
2. Tekmovalci streljajo na 20 golobov v eni seriji in z desetimi streli v tarčo srnjak.
3. Glinaste golobe, MK naboje in tarče preskrbi organizator.
4. **Prijave sprejemamo na naslov IVAN TKALEC, Kodrova 9, 61000 Ljubljana ali na dan tekmovanja do 10. ure.**
5. Za pravilno ravnanje z orožjem odgovarja vsak posameznik.
6. Pot do strelišča bo označena od ljubljanskih Žal.

Za okrepitev bo poskrbljeno. Tekmovanje bo v vsakem vremenju.

NAJBOLJŠE EKIPE IN POSAMEZNIKI BODO PREJELI POKALE, PRIZNANJA IN PRAKTIČNE NAGRADE

VABLJENI!

Vodnikom na območju LKD Ljubljana

Preizkušnja naravnih zasnov (PNZ) za šarivce, goniče in brak-jazbečarje, ki je predvidena za 19. oktobra 1985, se zaradi mednarodne razstave psov v Ljubljani preloži na **20. oktober 1985.**

Vse drugo ostane v veljavi, kakor je navedeno v načrtu kinoloških prireditev za leto 1985. Upoštevajte rok prijave za vse prireditve, ker zamudnikov ne bomo upoštevali.

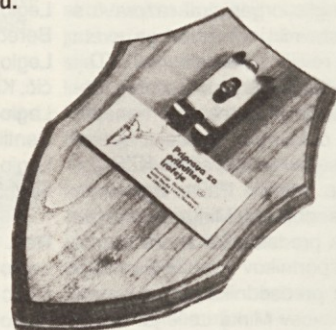
LKD LJUBLJANA

IZDELUJEMO KOVINSKE PRIPRAVE ZA PRITRJEVANJE TROFEJ (ROGOVJE SRNJAKA IN ROGLJE GAMSA)

S kovinsko pripravo pritrujemo trofeje na podložne deščice. Montaža je izredno preprosta. Interesentom pošljemo pripravo po povzetju na predhodno pismeno naročilo ali na naročilo po telefonu.

Se priporočam!

Božidar Jerman
Sorška 2
64220 Škofja Loka
Tel.: (064) 60 987

SAMO NEGOVAN PES JE LEP PES

privoščite mu šampon PINAVET
obogatite njegovo hrano z ZOOVITOM C
rešite ga nadležnih zajedalcev s K. D. sprayem

Krka, Novo mesto, 1220 Zvečje

Krka misli tudi na

Mali oglasi

Prodaj česko bokarico, kal. 16/7 × 57 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in strelnim daljnogledom AKAH 6 × 42/49 (suhlska montaža). Božo Slokan (063) 856 845 (popoldan).
Prodaj 3 mladiče pasme balkanski gonič (psička in 2 psa). Stari so 4 mesece. Oskar Jan, Žebnik 35, Radeče.

Prodaj lovsko karabinko CZ, kal. 7 × 64, s strelnim daljnogledom. Tel. (065) 69 145, Žvanut.

Špringer španjel, star 2 leti (samec), na voljo za paritev. Pes ima odlično telesno oceno, CAC-YU. Stičinski, Slavovski Brod, Mikrorajon. Tel.: (055) 236 906.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 7 × 65 R/12, z menjalnimi cevmi 12/12, okovano s srebrom; cevi so zaščitene pred rjo. Montiran je tudi strelni daljnogled Hensoldt (4×). Tel. (061) 348 643 (popoldne).

Prodaj vezane letnike revije Lovec od l. 1937–40 in od 1946–61. Prav tako prodaj **nevezane komplete** od l. 1962–1984. Informacije po tel. (061) 822 688 ali na naslov: Emil Bovhan, Trbovlje, Cesta OF št. 5.

Po stari ceni prodaj še skoraj novo česko bokarico (novi tip), kal. 7 × 57 R/16, z menjalnimi cevmi 16/16, strelnim daljnogledom Zeiss (4 × 32) ter vložkom 5,6 Ekstra (vse skupaj ali posamezno). Ponudbe po telefonu (061) 819 891 – Medved.

Prodaj kdl. istrske goniče odličnih staršev. Leglo 5. 6. 1985. Franc Kastelic, Šentvid pri Stični 79 B. Informacije po telefonu (061) 785 047.

Prodaj leglo špringer španjelov odličnih staršev. Milan Đokić, 76230 Bosanski Šamac, Bulevar revolucije 17, tel. (076) 61 908.

Prodaj mladiče pasme epagneul breton. Mladiči so tetovirani in cepljeni. Pošljem jih po železnici ali oddam osebno. Odgovoril bom na vsa vaša pisma. Vojislav Jovanović, Kapetana Koče 18, 35000 Svetozarevo. Tel. (035) 234 17.

Prodaj lovsko karabinko Mauser, kal. 7,9 × 57, s strelnim daljnogledom Zeiss (suhlska montaža) in **usnjene lovske pumparice**. Avenik Alojz, Letališka 12, Lesce.
Prodaj leglo vestfalskih brak-jazbečarjev (leglo 5. 5. 1985) odličnih staršev. Ciril Jurčič, Muljava 7, 61295 Ivančna Gorica.

Prodaj popolnoma novo (še v garanciji) **karabinko Winchester .243**. Puška je izdelalek »Sava«-Kranj. Alojz Hrvatina, Trpčane 24, 66250 Ilirska Bistrica.

Prodaj česko bokarico, kal. 12/7 × 65 R, s strelnim daljnogledom Zeiss 6 × in **česko šibrenico** Kozlice z ejektorjem. Danilo Brajdot, M. Kogojca 1/a, Nova Gorica. Tel. (065) 21 108.

Prodaj mladiče pasme nem. kdl. ptičar, odličnih staršev. So odlično izšolani za delo in za vse tekme (vrhunski nosovi). Prodaj tudi psico (je breja in bo povrgla 24. 7. 1985). Nosi drugo leglo. Vsi psi so iz moje psarne OBREŽKE. Franček Rakuša, Sela 37, 62288 Hajdina.

Prodaj nov strelni daljnogled Zeiss (4 × 32) s **potisno montažo** za česko bokarico. Informacije po telefonu (061) 576 850 (dopoldne) – Strnad.

Prodaj brak-jazbečarko s prav dobro telesno oceno in opravljeno PNZ. Stara je 5 let. Zamenjam jo tudi za **lovskega terierja**. Albert Ogris, Legen 45, 62380 Slovenj Gradec.

Prodaj menjalne cevi za česko bokarico, kal. 12/12, skupaj s **strelnim daljnogledom TASCO** 3–9 × in z **montažnimi deli**. Informacije po telefonu (064) 21 986 – Hafner.

Prodaj še nerabljen česko bokarico, kal. 7 × 57 R/12. Informacije po tel.: (061) 833 002 – Ostrožnik.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 × 57 R (z naboj). Na puški je montiran strelni daljnogled Swarovski 4 × 32. Aldo Ostrovška, Volaričeva 6, Postojna. Tel.: (067) 23 876.

Ugodno prodaj moško obleko iz umetnega usnja zelene barve. Velikost obleke št. 52. Informacije po telefonu (061) 348 386 – Štubelj.

Prodaj leglo posavskih goničev. Jože Andrejčič, Dvor 55 pri Žužemberku. Tel. (068) 84 254.

Prodaj česko karabinko, kal. 7 × 64, s strelnim daljnogledom (suhlska montaža). Darko Čermelj, Dolga poljana 42, Vipava.

Prodaj resasti jazbečarki (leglo 1. 5. 1985). Tel. (066) 21 526 – popoldne – Brulc.

Prodaj 20 mesecev starega bavarskega krvosledca s prav dobro telesno oceno in opravljeno PNZ. Je odličen krvosledec. Ignac Jerovšek, Mirna, Roje III, ali Dana: tel. (068) 47 000 – popoldne.

Prodaj nemške ostrodlake ptičarje – žimavce (leglo 10. 5. 1985). Mladiči so potomci mednarodnih šampionov v delu in po zunanosti. So cepljeni s cepivom CANDUR-P. Za mladiče damo garancijo. Psarna ARBANSKA-YU – Anica in Mihovil Banski, Labinska 2, 62000 Varaždin. Tel.: (042) 21-02.

SLIKA NA 3. STRANI OVITKA:

Zgoraj: *Poljski zajec*

Foto M. Danegger

Spodaj: *Srna z mladičem*

Foto M. Danegger

SLIKA NA ZADNJI STRANI OVITKA:

Gozdni jereb –

barvna grafika Jurija Mikuletiča

Obveščamo vas, da je **DO Agrotehnika – Gruda, TOZD Lovec** prišla odkupovati posušene peruti šoj. Peruti morajo biti odrezane v ramenskem sklepu. **Cena za par peruti je 100 din.** Oddate jih lahko na vseh zbirnih mestih za uplenjeno divjad tozda Lovec.

Uredništvo

KLUB DIANA

Lovci, naročite stenski koledar Diana 86!

Klub Diana bo tudi letos izdal stenski koledar Diana 86, s 13 izbranimi velikimi reprodukcijami najboljših barvnih posnetkov divjadi. Sestavni del koledarja pa je tudi 12 pomanjšanih barvnih reprodukcij redkih in ogroženih vrst ptic. Vse posnetke so napravili naši člani, fotolovci Kluba Diana.

Člani lovskih družin lahko koledar naročijo prek svoje LD (naročilnica), in sicer neposredno na Klub Diana ali prek področne ZLD.

Cena koledarja je 480 din, posebej je treba plačati le stroške poštne. Zveze lovskih družin (ZLD) oziroma LD, ki želijo imeti na podaljšku podložnega kartona dotiskano tudi ime svoje LD, bodo morale plačati to posebej. Cena dotiska v eni barvi stane 60 din po izvodu, v dveh barvah 85 din po izvodu.

Vzorec koledarja Diana 86 je na vpogled v prostorih Kluba Diana oziroma na sedežu ZLD.

Klubu Diana morajo tajniki LD oziroma ZLD poslati **podpisano in žigosano naročilnico do 1. 10. 1985**. Na naročilnici mora biti natančen naslov LD, koliko koledarjev naročajo in izjava, da bodo koledarje plačali v zakonitem roku.

Za pojasnila se obrnite na naslov:

KLUB DIANA, Župančičeva 9, 61000 LJUBLJANA

tel.: (061) 214 924 – vsak delavnik od 7. do 14. ure.

KER JE KOLEDAR PO SVOJEM VIDEZU IN PRAKTIČNI VREDNOSTI NAMENJEN PREDVSEM LOVCEM, SMO PREPRIČANI, DA GA BO NAROČIL SLEHERNI LOVEC.

KOLEDAR JE ZARADI SVOJE POUČNE VREDNOSTI PRIMERNO DARILO ZA ŠOLE, VRTCE IN DRUGE VZGOJNOVARSTVENE USTANOVE.

KLUB DIANA

